

**PUOLUSTUSVOIMAT- KIRJANPITOYKSIKÖN
TOIMINTAKERTOMUS JA
TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2015**

1.	TOIMINTAKERTOMUS	2
1.1.	Johdon katsaus.....	2
1.2.	Vaikuttavuus	3
1.2.1.	Toiminnan vaikuttavuus.....	3
1.2.2.	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus.....	13
1.3.	Toiminnallinen tehokkuus	14
1.3.1.	Toiminnan tuottavuus	14
1.3.2.	Toiminnan taloudellisuus	15
1.3.3.	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	17
1.3.4.	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.....	19
1.4.	Tuotokset ja laadunhallinta	20
1.4.1.	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	20
1.4.2.	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	21
1.5.	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	23
1.6.	Tilinpäätösanalyysi.....	26
1.6.1.	Rahoituksen rakenne.....	26
1.6.2.	Talousarvion toteutuminen	26
1.6.3.	Tuotto- ja kululaskelma.....	28
1.6.4.	Tase	31
1.7.	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	34
1.8.	Arviointien tulokset.....	36
1.9.	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	36
2.	TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA	39
3.	TUOTTO- JA KULULASKELMA.....	44
4.	TASE	45
5.	LIITETIEDOT	47
6.	ALLEKIRJOITUS.....	67

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1. Johdon katsaus

Puolustusvoimien toiminnassa on korostunut toiminnan tason nostaminen, mikä on toteutunut suunnitellusti. Toimintaympäristön vaikutukset on huomioitu tehtävien toteutuksessa, ja puolustusvoimien toimintavalmiuden kehittäminen on edennyt suunnitellusti. Puolustusvoimilla on ollut sotilaallista maanpuolustusta tukeva tilannekuva. Aluevalvonta, alueellisen koskemattomuuden turvaaminen sekä valmiuden säätely on ollut vaaditulla tasolla.

Puolustusyhteistyön kehittämistä on jatkettu aktiivisesti useilla yhteistyötahoilla. Puolustusyhteistyön tiivistäminen Ruotsin kanssa käynnistettiin puolustusministeriön ohjauksen ja yhteisen toimeenpanosuunnitelman mukaisesti. Sekä Naton laajennettujen mahdollisuuksien kumppanuusohjelman toteuttamisesta että Suomen ja Yhdysvaltojen välisen yhteistoiminnan tueksi on laadittu toimeenpanosuunnitelmat.

Puolustusvoimat on tukenut muita viranomaisia antamalla virka-apua ja toteuttamalla muita virka-apuun rinnasteisia tukitehtäviä. Virka-apun määrä on ollut kahden edellisen vuoden tasolla. Puolustusvoimat kykeni toteuttamaan kaikki sille osoitetut ja voimassa olevien säädösten mukaiset tukipyynnöt.

Suomi osallistui tarkastelujaksolla 12 kriisinhallintaoperaatioon sekä kahteen sotilastarkkailijaoperaatioon. Suomi päätti osallistumisestaan Välimerelle perustettuun operaatioon, sekä Irakiin perustettuun koulutusoperaatioon.

Puolustusvoimat on kyennyt palauttamaan toiminnan tason puolustusvoimauudistuksen jälkeen. Puolustusvoimat toimi määritetyllä madalletun toiminnan tasolla vuosina 2012-2014, jolloin harjoitustoiminnan määrä ja laajuus eivät mahdollistaneet tarvittavien joukkokokonaisuuksien harjoittamista, eivätkä myöskään alus- ja lentotoiminnan määrät olleet riittäviä. Vuonna 2015 saavutetun toiminnan tason ylläpitäminen suunnittelukaudella 2016-2020 tukee keskeisellä tavalla suorituskykyjen ylläpitämistä pitkällä aikavälillä. Toimintatapojen vakiinnuttaminen on aloitettu ja se jatkuu suunnittelukauden ensimmäisten vuosien ajan.

Puolustusvoimien käyttöön osoitetut resurssit ovat riittäneet toimintatason palauttamiseen tarkastelujaksolla. Toimintaympäristön vaikutuksista aiheutuen ja johtopäätöksenä voidaan todeta, että puolustusvoimien tehtävien toteuttaminen edellyttää nykyistä korkeampaa toimintavalmiutta kaikissa puolustushaaroissa sekä kyberpuolustuskykyä, joita nykyinen rahoitustaso ja lainsäädäntö eivät kaikilta osin mahdollista.

1.2. Vaikuttavuus

Jäljempänä on esitetty arviot puolustusministeriön ja Puolustusvoimien välisen tulossopimuksen mukaisten toiminnallisten tulostavoitteiden toteutumisesta. Tavoitteiden saavuttaminen on arvioitu valtion yhteisellä arviointiasteikolla 1 - 5. Arviointiasteikossa 1 = tavoitteesta on luovuttu, 2 = tavoite ei toteutunut, 3 = tavoite on osittain toteutunut, 4 = tavoite on saavutettu ja 5 = tavoite on ylitetty.

1.2.1. Toiminnan vaikuttavuus

Suorituskykyinen puolustusjärjestelmä

Puolustusvoimilla on riittävän ennakkovaroituksen antava sotilasstrateginen tilannekuva. (pysyvä)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Puolustusvoimat on ylläpitänyt puolustusvoimien yhdistettyä tilannekuvaa vaaditulla tasolla. Tilanteen seuranta on ollut jatkuvaa ja tilannekuvan jakaminen on mahdollistanut oikea-aikaisen päätöksenteon alueellisen koskemattomuuden turvaamiseksi.

Puolustusvoimat on valvonut alueellista koskemattomuutta sekä ennalta ehkäissyt ja tarvittaessa torjunut alueloukkaukset. (pysyvä)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja turvaamisen (AKV/AKT) suorituskyky on pidetty valmiusvaatimusten mukaisena. Meri- ja Ilmavoimat on säädellyt vuoden aikana alueellisen koskemattomuuden valvonta- ja torjuntavalmiutta muuttamalla päivystysaikoja ja toimintaan käytettyjen alusten ja ilma-alusten määrää tilanteiden edellyttämällä tavalla. Maavoimat on tukenut Merivoimia AKV/AKT-tehtävän toteuttamista NH90 tunnistus- ja tukilennoilla.

Puolustusvoimilla on valmius torjua sotilaallisen voiman käyttö ja sillä uhkaaminen koko maan alueella. (pysyvä)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Puolustusvoimilla on valmius torjua sotilaallisen voiman käyttö ja sillä uhkaaminen käyttöön otetun puolustussuunnitelman mukaisesti. Valmiutta on edelleen kehitetty varautumissuunnitelman laatimisen johdosta. Tämä työ jatkuu myös 2016.

Puolustusvoimat kykenee muodostamaan painopisteen kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti torjuessaan sotilaallisen voiman käyttöä. (pysyvä)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Painopiste kyetään muodostamaan puolustussuunnitelman mukaisesti.

Puolustusvoimat osallistuu hallituksen strategisen toimeenpanosuunnitelman mukaisten kärkihankkeiden valmisteluun ja toimeenpanoon puolustusministeriön ohjauksen mukaan. (2015)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman valmistelu ja toimeenpano käynnistyivät puolustusministeriössä elokuussa. Pääesikunnan koulutusosaston edustajat osallistuivat PLM:n resurssipoliittisen osaston järjestämään suunnittelukokoukseen, jossa määritettiin puolustusvoimien osallistuminen ko. ohjelmaan.

Pääesikunta on osallistunut hallituksen vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman (VATU) valmisteluun ja toimeenpanoon puolustusministeriön ohjauksen mukaisesti. VATU:n toimeenpano päättyi keväällä 2015 uuden hallituksen astuttua voimaan. VATU:aan liittyvistä kokonaisuuksista on raportoitu ohjauksen mukaisesti vuosittain.

Puolustusvoimat on siirtänyt toimialariippumattomat ICT-palvelunsa VALTORI:n ylläpitämään yhteiseen tuotantoon.

Puolustusvoimat on toimeenpannut rakenteelliset ja toiminnalliset uudistukset sekä siirtynyt uudistuksen edellyttämään organisaatioon 2015 ja toimintatapamalliin. (2016)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Puolustusvoimat toimeenpani rakenteelliset ja toiminnalliset uudistukset sekä siirtyi puolustusvoimauudistuksen edellyttämään organisaatioon 1.1.2015 lukien. Uudistuksen toimeenpanon seuranta on toteutettu suunnitelmallisesti säännöllisin seurantakäynnein, -kokouksin ja -seminaarein. Pääesikunnan ja puolustusvoimien johtoa sekä puolustusministeriötä on informoitu uudistuksen tilanteesta eri johtoryhmissä.

Puolustusvoimauudistuksen toimeenpanon raportointia valmisteltiin keräämällä tietoa ja havaintoja muutoksen kohteina olleista hallintoyksiköistä kevästä alkaen. Raportoinnissa kiinnitetään huomiota myös lessons learned -toimintaan. Puolustusvoimauudistuksen loppuraportti lähetetään Puolustusministeriölle 28.10.2016 mennessä.

Toiminnan taso on palautettu tehtävien ja suorituskykyisten joukkojen tuottamisen edellyttämälle tasolle (2015)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Vuonna 2015 Puolustusvoimat palautti toiminnan tason suunnitellusti ja saavutti pääosin vuodelle 2015 asetetut tulostavoitteet. Puolustusvoimat toimi määritetyllä madalletun toiminnan tasolla vuosina 2012-2014, jolloin harjoitustoiminnan määrä ja laajuus eivät mahdollistaneet tarvittavien joukkokokonaisuuksien harjoittamista, eivätkä myöskään alus- ja lentotoiminnan määrät olleet riittäviä. Vuonna 2015 saavutetun toiminnan tason ylläpitäminen suunnittelukaudella 2016-2020 tukee keskeisellä tavalla

suorituskykyjen ylläpitämistä pitkällä aikavälillä.

Puolustusvoimat on kyennyt palauttamaan toiminnan tason puolustusvoimauudistuksen jälkeen. Toimintatapojen vakiinnuttaminen on aloitettu ja se jatkuu suunnittelukauden ensimmäisten vuosien ajan. Toimintaympäristön vaikutuksien mukainen puolustusvoimien toimintavalmiuden kehittäminen on edennyt suunnitellusti.

Puolustusvoimat saattaa loppuun rakenteellisen puolustusvoimauudistuksen mukaiset henkilöstömuutokset hyvän työnantajan periaatteiden mukaisesti. (2015)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Puolustusvoimat siirtyi 1.1.2015 puolustusvoimauudistuksen mukaiseen organisaatioon. 1.1.2015 Puolustusvoimien henkilöstömäärä oli 12 346, sisältäen 324 määräaikaista työntekijää, 167 ylivahvuudessa olevaa henkilöä ja 40 mentoria. Edellä olevien lisäksi Puolustusvoimissa palveli noin 300 henkilöä tehtäväkokoontalon ulkopuolisissa tehtävissä. Vuoden alussa Puolustusvoimissa oli 280 avointa tehtävää.

Ylivahvuudessa ja mentori-tehtävissä palveleva henkilöstö poistui Puolustusvoimien palveluksesta pääosin vuoden 2015 loppuun mennessä. Tehtäväkokoontalon ulkopuoliset henkilöt pyritään pääosin sijoittamaan Puolustusvoimien tehtäväkokoontalon mukaisiin tehtäviin vuoden 2016 kuluessa.

Puolustusvoimissa palveli 31.12.2015 yhteensä 12 049 henkilöä, sisältäen 1 445 määräaikaista työntekijää, 55 ylivahvuudessa olevaa henkilöä ja 9 mentoria. Vuoden 2016 alussa ylivahvuudessa oli 22 henkilöä ja mentorina ei enää yhtään. Edellä olevien lisäksi Puolustusvoimissa palveli 264 henkilöä tehtäväkokoontalon ulkopuolisissa tehtävissä. Raportointihetkellä Puolustusvoimissa oli 336 avointa tehtävää.

Puolustusvoimauudistuksessa noin 3 500 henkilöä siirtyi joko toiselle paikkakunnalle (1 500 henkilöä) tai aloitti uudessa tehtävässä ilman paikkakunnan vaihdosta (2 000 henkilöä).

Vuoden 2015 aikana irtisanomisuhanalaiseksi jääneestä 19 henkilöstä 13 on pystytty sijoittamaan uudelleen Puolustusvoimiin, 2 on irtisanottu ja 4 on edelleen irtisanomisuhanalaisia. Henkilöstötukikoordinaattorit ovat olleet säännöllisesti yhteydessä etusijaisiin ja takaisinottovelvoitteen piirissä oleviin henkilöihin.

Palkkauksia maksettiin takautuvasti 1.1.2015 alkaen tehtävissä, jotka oli arvioitu ennen puolustusvoimauudistusta ja joiden sisältö oli muuttunut uuden toimintamallin johdosta toisenlaisiksi kuin ne olivat olleet tehtävien vaativuuksia arvioitaessa. Tällaisia takautuvia palkkauspäätöksiä tehtiin yhteensä 274 kappaletta.

Puolustusvoimauudistuksen henkilöstötoimet jatkuvat vuoden 2016 aikana.

Puolustusvoimat laajentaa vuodesta 2015 alkaen naisten vapaaehtoisen varusmiespalveluksen, niin sanotun Pirkanmaan kokeilun mukaista toimintamallia koko valtakuntaa koskevaksi. (2019)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Ajankohtaista tietoa naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta jaettu mm. puolustusvoimien verkkosivuilla, messuilla ja julkaisuissa.

Puolustusvoimat jatkaa asevelvollisuuden ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämistä yhteistyössä PLM:n ja muiden hallinnonalojen kanssa. (2019)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Pääesikunta on ohjannut asevelvollisuuden ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämistä normeilla ja ohjeilla. Reservin koulutusta ja vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta on kehitetty toteuttamalla vuonna 2014 hyväksyttyä kehittämissuunnitelmaa. Tulokset raportoidaan mm. vapaaehtoisen maanpuolustuksen neuvottelukunnassa, reservin neuvottelukunnassa ja Pääesikunnan päällikön johtoryhmässä.

MPK:lta tilattujen keskeisimpien valtakunnallisten ja alueellisten tapahtumien auditointeja on jatkettu uuden normin mukaisesti. Varusmieskoulutuksen yleisjärjestelyjä ja varusmiehille yhteisesti koulutettavien asioiden normeja on päivitetty vaatimusten mukaisiksi.

Kansainvälistä puolustusyhteistyötä syvennetään ja laajennetaan tukemaan puolustuskyvyn ylläpitämistä ja kehittämistä. Meri- ja ilmatilannekuvayhteistyötä syvennetään ja niiden kehittämistä jatketaan. Puolustusvoimat hyödyntää resurssien puitteissa monikansallisen harjoitusyhteistyön tarjoamat mahdollisuudet ja kehittää osallistumistaan harjoitustoimintaan. (2019)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Puolustusyhteistyön kehittämistä on jatkettu aktiivisesti useilla yhteistyötahoilla.

Naton laajennettujen mahdollisuuksien kumppanuusohjelman (EOP) toteuttamisesta on laadittu toimeenpanosuunnitelma.

Suomen ja Ruotsin puolustusyhteistyön tiivistämistä (FISE) selvittänyt loppuraportti toimitettiin puolustusministeriöille 31.1.2015. Puolustusministeriöltä saadun (FISE) ohjauksen perusteella laadittiin tiivistetyn yhteistyön yhteinen toimeenpanosuunnitelma 28.10.2015. FISE-toimeenpanosuunnitelman tueksi on tehty kansallinen ohje. Ruotsin kanssa tehtävä puolustusyhteistyö on sisältyy puolustusvoimien toimintasuunnitelmaan.

Suomen ja Yhdysvaltojen välisen yhteistoimintaa tukemaan on laadittu suunnitelma.

Tilannekuvayhteistyössä meritilannekuvaan liittyvää yhteistyötä tehdään Itämeren alueella ja sitä laajennetaan entisestään. Ilmatilannekuvayhteistyö etenee NORDEFCO-ympäristössä.

Kansainväliset harjoitukset on toteutettu toimintasuunnitelman

mukaisesti. Puolustusvoimat on osallistunut kansainvälisiin harjoituksiin suunnitelman mukaisesti sekä niihin harjoituksiin, joihin on myönnetty erillinen osallistumislupa. Kansainvälisiin harjoituksiin osallistuvien joukkojen määrä puolustushaaroittain, suhteessa niiden kokoon, vaikuttaa suoraan kunkin puolustushaaran suorituskyykyjen kehittymiseen. Kansainväliset harjoitukset tarjoavat Ilma- ja Merivoimille mahdollisuuden kehittää suorituskyykyjään kokonaisuuksina. Pääesikunnan koulutusosaston johdolla on päivitetty vuosien 2016 - 2019 kansainvälisten harjoitusten suunnitelma.

Puolustusvoimat suuntaa kiinteistö- ja ympäristöinvestoinnit kustannustehokkaasti painopisteinä terveys, turvallisuus ja poikkeusolojen vaatimukset. (2019)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Puolustusvoimat on huomionnut PLM:n kiinteistöinvestointien painopisteytyksen vuosien 2016–20 rakennushanke-esityksissään.

Puolustusvoimat laatii ja toimeenpanee toimitilastrategian ottaen huomioon PLM:n strategisen suunnitelman, tilahallinnan kokonaistarkastelun, valtiokonsernin linjaukset ml kehysriihen päätökset. (2019)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

PELOGOS laati Puolustusvoimien toimitilastrategian luonnoksen 2015, joka on tarkoitus virallistaa maaliskuussa 2016. Toimitilastrategian periaatteita on jo osin toimeenpantu.

Puolustusvoimat toteuttaa puolustusministeriön räjähdevarastoinnin kehittämispäätöksen (FI.PLM.2013-4162) mukaiset toimenpiteet. (2017)

Arvio: Tavoite on osittain toteutumassa (3) - tavoitteen määräaika on tarkistettu.

Toteutunut pääosin käytössä olleiden resurssien puitteissa. Syyskuussa 2015 todettiin, että asetettuun määräaikaan ei päästä rahoituksellisista syistä ja toimenpiteille on esitetty uutta määräaika. Puolustusministerin päätös uudesta määräajasta (31.12.2022) vastaanotettiin tammikuussa 2016.

Puolustusvoimat toteuttaa julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoimintaa koskevan lain edellyttämät toimenpiteet. (2019)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Hallinnon turvallisuusverkon verkko-operaattoritoiminta siirrettiin välittömästi lain voimaantultua Puolustusvoimilta Suomen Turvallisuusverkko Oy:lle 1.3.2015. Puolustusvoimat osallistuu aktiivisesti TUBE palvelutuotannon ohjaukseen.

Puolustusvoimat on mukana kehittämässä valtionhallinnon ja erityisesti turvallisuusviranomaisten yhteisiä ICT-palveluita ja keskittää toimialariippumattomat ICT-tehtävät valtionhallinnon yhteiseen palvelukeskukseen. (2016)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Puolustusvoimat on ottanut käyttöön SM:n Haltikin tuottamia TUVE runko- ja peruspalveluja, joilla on korvattu sekä aikaisemmin ulkoistettuja palveluja että osin myös omassa palvelutuotannossa olleita palveluja. TUVE palveluiden käyttöä laajennetaan edelleen vuonna 2016 HALTU2 projektissa. Haltikin TUVE palvelutuotanto siirretään VALTORI:lle 1.6.2016

Puolustusvoimat osallistuu puolustusministeriön strategisen suunnitelman päivittämiseen. (2016)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Puolustusvoimat toteuttaa isäntämaatuen antamisen edellyttämät järjestelyt ja jatkaa avun antamisen ja ulkopuolisen sotilaallisen avun vastaanottamisen edellyttämien järjestelyjen toimeenpanoa osana puolustuskyvyn kehittämistä. (2016)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Ulkopuolisen avun vastaanottaminen ja isäntämaatuen antaminen on logistiikan kansainvälisen toiminnan painopiste. Isäntämaatuki osana puolustuskyvyn kehittämistä on huomioitu erityisesti logistiikan operatiivisessa suunnittelussa, logistiikan henkilöstön osaamisen kehittämisessä, kansainvälisessä logistiikan harjoitus- ja kurssitoiminnassa sekä PARP-prosessin mukaisten Partnership Goal:n asettamisessa sekä logistiikan kehittämisohjelmissa ja -suunnitelmissa. Isäntämaatuen logistisia järjestelyjä koskevat osuudet tuotettiin Puolustusministeriön vastuulla olevaan isäntämaatukikonseptin (HNS), joka on lähetetty Puolustusvoimien sisäiselle lausuntokierrokselle alkuvuodesta 2016.

Puolustusvoimat toteuttaa PLM:n materiaalipoliittiset linjaukset käynnissä olevissa ja suunniteltuihin tilausvaltuuksiin sisältyvissä keskeisissä hankkeissa. (2019)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Kaikki puolustusvoimien kehittämisohjelmaan sisältyvät hankkeet, jotka hankintapäätösoikeuden mukaisesti kuuluvat puolustusministerin päätäntävaltaan, on viety puolustushallinnon kaupallisen johtoryhmän käsiteltäväksi. Erikseen määritettyjä hankkeita on käsitelty materiaalipoliittisessa johtoryhmässä. Em. käsitelyissä saadut materiaalipoliittiset linjaukset on huomioitu hankintojen kaupallisessa valmistelussa. Linjausten toimeenpanoa on seurattu hankintaprosessin edetessä osana kaupallisen johtoryhmän valmisteluja (Tietopyynnöt (RFI), tarjouspyynnöt (RFQ) ja hankintapäätökset).

Puolustusvoimien tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitusta kasvatetaan asteittain siten, että tutkimus- ja kehittämistoiminnan määrärahataso on palautettu vuoden 2012 tasolle vuodesta 2017 alkaen. (2017)

Arvio: Tavoite ei ole toteutunut (2)

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan (T&K) rahoitusta on jouduttu leikkaamaan muun kehittämisohjelmärahoituksen leikkausten ohella. Tämän vuoksi T&K -toiminnan rahoitustasoa ei ole kyetty kasvattamaan nykyisten rahoituskehysten puitteissa siten, että vuoden 2012 rahoitustaso saavutettaisiin vuoteen 2017 mennessä. Puolustusvoimat on aloittanut Puolustusministeriön kanssa keskustelut rahoitustason korjaamisesta. Puolustusvoimien ja Puolustusministeriön välisessä tulossopimuksessa (luonnos 25.11.2015) rahoitustasoon kohdistuvaa tulostavoitetta on siirretty kahdella vuodella vuoteen 2019. Pääesikunta jatkaa yhteistyössä Puolustusministeriön kanssa tulostavoitteen toteuttamiseen liittyvien toimenpiteiden valmistelua vuoden 2016 aikana.

Kriisinhallintatehtävissä palvelevien ja palvelleiden henkilöiden tukea ja tapaturmaetuuksia kehitetään poikkihallinnollisessa yhteistoiminnassa asianomaisten viranomaistahojen kanssa Kansallisen kriisinhallinnan veteraaniohjelman mukaisesti. (2019)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Palveluksen jälkeisen tuen uudistamista kokonaisuudeksi on jatkettu vuonna 2015. Kokonaisvaltainen tuki kattaa yhteydenpidon ja rauhanturvaajaliiton vertaistuen, yhden luukun periaatteella toimivan neuvontapalvelun ja viranomaistuen sekä pitkän aikavälin seurannan.

Yhteydenpidosta tulee vastaamaan rauhanturvaajaliitto tukipuhelimen ja vertaistoiminnan avulla. Puolustusvoimat tukee rauhanturvaajaliittoa ja myötävaikuttaa osaltaan pysyvän rahoituksen saamiseksi rauhanturvaajat vertaisina -hankkeelle.

Palveluksen aikaista neuvontaa kehitetään Puolustusvoimissa ja palveluksen jälkeistä neuvontaa Valtiokonttorissa.

Viranomaistuen kehittämisessä keskeistä on fyysisen ja psyykkisen kuntoutuksen kehittäminen Puolustusvoimien ja Valtiokonttorin yhteistyönä.

Uuden kriisinhallinnan tapaturmalain valmistelua on jatkettu yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Uuteen lakiin on tarkoitus kirjata korvaukset ja etuudet, jotka sisältyvät nyt kriisinhallintahenkilöstön tapaturmavakuutukseen. Kriisinhallintaveteraanin status ja siihen liittyen kriisinhallintaveteraanikortin käyttöönoton valmistelua on jatkettu. Status myönnetään vuoden 2016 aikana kaikille kriisinhallintatehtävissä palvelleille. Vuoden aikana on jatkettu tutkimushanketta, jossa selvitetään tukitarpeita ennen operaatiota, sen aikana ja sen jälkeen. Muita tukimahdollisuuksia on selvitetty pohjoismaisessa NORDEFECO -puolustusyhteistyössä.

Turvallinen yhteiskunta

Puolustusvoimilla on valmius tukea muita viranomaisia. (pysyvä)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Virka-aputoiminta ja -valmius on toteutunut suunnitellulla tavalla käyttöön otetun ohjeen mukaisesti. Pakolaistilanne asetti puolustusvoimien virka-aputoiminnan uuteen normaalista poikkeavaan tilanteeseen, josta kokonaisuutena selvittiin erinomaisesti. Viranomaisilta saadun palautteen perusteella Puolustusvoimien antama virka-apu on ollut merkityksellistä ja ratkaisevan tärkeää.

Virka-aputoimintojen kehittämistä jatkettiin muun muassa valmistelemalla virka-apuun liittyvää lainsäädäntöä. Valtiovarainministeriön kanssa valmisteltiin turvallisuusverkkolain puolustusvoimia velvoittaman virka-avun yhteistoimintasopimuksen. Poliisin valmiuden kehittämistä on tuettu suunnittelulla, materiaalilla sekä harjoittelemalla tilanteita, joissa puolustusvoimien antama virka-apu sisältää myös sotilaallisten voimakeinojen käytön.

Unkarin pakolaistilanteeseen liittyen puolustusvoimat tuki lähettämällä kenttämajoitusjärjestelmiä pakolaisten tilapäiseen majoittamiseen sekä Pariisin terrori-iskuihin liittyen puolustusvoimat tuki Ranskaa antamalla käyttöön lentokuljetusuurituksia

Puolustusvoimat kehittää ja ylläpitää yhteistoimintakykyä ja menettelytapoja muiden viranomaisten kanssa mm. valtakunnallisessa turvallisuusvalvonnassa. Lisäksi puolustusvoimat kehittää turvallisuusvalvontaa keskittämällä toimintoja ja yhdenmukaistamalla turvallisuustekniikkaa ottaen huomioon yhteistoiminnan muiden viranomaisten kanssa. (2018)

Arvio: Tavoite on osittain toteutunut (3).

Puolustusvoimien suojelu- ja pelastustoimen yleisohje (HF1291) päivitettiin vastaamaan PV:n uudistettua organisaatiota ja vahvistettiin määräykseksi. Määräys (HK999) PV:n pelastustoimen järjestämisestä annettiin 19.5.2015. Sillä määrätään normaaliolojen pelastustoiminnan suorituskykyvaatimukset sekä poikkeusolojen pelastusjoukkueiden suorituskyvyn kehittäminen ja ylläpitäminen.

PLM:n ja SM:n yhteistoimintasopimuksen (FI.PLM.2014 - 3659) perusteella allekirjoitettiin 4.12.2015 PE:n ja SM/pelastusosaston välinen yhteistoiminta-asiakirja koskien menettelytapoja Puolustusvoimien osallistuessa pelastustoimintaan sekä muista pelastustointa koskevista valtakunnallisista yhteistoimintajärjestelyistä.

Puolustusvoimat osallistuu kansallisen kyberstrategian toimeenpanoon ja kehittämiseen hallinnonalan toimeenpano-ohjelman mukaisesti. (2019)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Puolustusvoimat on toteuttanut kyberstrategian ja sen toimeenpano-ohjelman mukaiset toimet suunnitellusti.

Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen

Puolustusvoimat on toteuttanut sille osoitetut kriisinhallintatehtävät. (pysyvä)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Suomi osallistui tarkastelujaksolla 12 kriisinhallintaoperaatioon sekä kahteen sotilastarkkailijaoperaatioon. Suomi päätti osallistumisestaan Välimerelle perustettuun SOPHIA-operaatioon. Operaation suunnittelu ja aloitus tapahtui tarkastelujakson aikana. EU-johtoinen operaatio Keski-Afrikan tasavallassa purettiin, samassa yhteydessä Suomen osallistumisen päätettiin. Suomen osallistuminen UNMIL-operaatioon Liberiassa päätettiin. Suomi osallistui lääkintäevakuointikykyisillä helikoptereilla (ns. HELIMEDEVAC) Ruotsin johtaman EU:n taisteluosaston (NBG 2015) valmiusjaksoon. Merivoimien rannikkojääkäriyksikkö oli vuoden 2015 ajan NRF RFP - valmiusvuorossa.

Pääesikunta johti puolustusvoimien kriisinhallintaoperaatioiden toimeenpanoa ja käski Maa- ja Merivoimille eri operaatioiden johtovastuut. Lisäksi käskettiin Pääesikunnan alaisten laitosten tuki kriisinhallintaoperaatioihin liittyen.

Yksi keskeisimmistä tehtävistä oli OIR -operaation (Operation Inherent Resolve, OIR) osallistumisen suunnittelu ja toimeenpano Suomen osalta.

Pääesikunta osallistui puolustusvoimien kriisinhallintaoperaatioiden suunnitteluun Puolustusministeriön kanssa. Pääesikunta osallistui kriisinhallintaoperaatioiden palvelussuhteenetojen valmistelu- ja päätöskokouksiin asiantuntijajäsenenä vaikuttaen osaltaan oikean tilannekuvan jakamiseen edistettäessä kriisinhallintahenkilöstön turvallisuusjärjestelyjä operaatioissa.

Puolustusvoimilla on valmius osallistua uusiin operaatioihin ja koulutus- ja neuvontatehtäviin. (pysyvä)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Tarkastelujakson aikana Suomi päätti osallistumisestaan Irakiin perustettuun OIR-koulutusoperaatioon. Operaation suunnittelu ja aloitus tapahtui tarkastelujakson aikana.

Maanpuolustuskorkeakoulu (Puolustusvoimien Kansainvälinen keskus) on kouluttanut henkilöstöä kriisinhallintatehtäviin kurssi- ja koulutussuunnitelman mukaisesti antaen perusvalmiudet toimia YK:n, EU:n tai NATO:n johtamissa esikunta-, yhteysupseeri-, sotilastarkkailija- ja neuvonantajatehtävissä.

Puolustusvoimat käyttää sotilaallisessa kriisinhallinnassa ensisijaisesti joukkoluettelon evaluoituja yksiköitä. (2019)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

Suorituskykyjä on kyettävä käyttämään vaativissa ja nopeasti käynnistettävissä eri organisaatioiden operaatioissa. (2019)

Arvio: Tavoite on saavutettu (4).

1.2.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Puolustusministeriö ei ole asettanut siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuutta koskevia tulostavoitteita.

1.3. Toiminnallinen tehokkuus

1.3.1. Toiminnan tuottavuus

Toiminnalliset tulostavoitteet	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Tavoite 2015	Toteuma 2015
<i>Tuottavuus</i>				
Koulutetut varusmiehet/varusmies- palvelukseen tulleet (%)	84	85	83	86
Pääesikunnan, puolustushaarojen ja sotilaslääniä esikuntien henki- lötyövuosimäärä/puolustusvoimien henkilötyövuosimäärä (%)	11	13 ⁽¹⁾	11	12 ⁽³⁾
Kouluttajien määrä / koulutusjouk- kue (lkm)	1,7	2,6	2,5	2,5
<i>Kannattavuus</i>				
Maksuperustelain mukaisen mak- sullisen toiminnan kustannus- vastaavuus-% on vähintään	106	89 ⁽²⁾	105	99

(1) Esikuntien henkilötyövuosimäärä kasvoi 138 HTV puolustusvoimien henkilötyövuosimäärän laskiessa 103 HTV. Esikuntien henkilötyövuosimäärän kasvu aiheutui Pääesikuntaan sijoitettujen 1.1.2015 perustettujen laitosten (PVPALVK, PVLOGL) runkohenkilöstön määrän kasvusta, Laivaston soittokunnan sijoittamisesta v. 2014 alkaen Merivoimien esikuntaan sekä Ilmaoperaatiokeskuksen perustamisesta Ilmavoimien esikuntaan.

(2) Kustannusten kohdentamiseen maksullisen toiminnan kuluiksi sisältyy epävarmuutta. Ei ole voitu varmistua siitä, että maksullisen toiminnan kulut eivät sisällä suoritteiden tuottamiseen kuulumattomia kuluja. Kustannusvastaavuuslaskelma on esitetty kohdassa 1.3.3.

(3) Tunnusluku on laskettu PVUUD:ssa määritetyllä tavalla, jossa laskennassa otetaan huomioon määritelmässä esitettyjen esikuntien organisaatorakenteeseen kohdistuvat henkilötyövuodet. Edellä mainituista henkilötyövuosista on vähennetty vuonna 2015 kansainvälisissä tehtävissä palvelleet (PE) sekä Laivaston Soittokunta ja oppilasupseerit (MERIVE). PVUUD:ssa kyseisiä tehtäviä ei alun perin suunniteltu sijoitettavaksi esikuntiin.

1.3.2. Toiminnan taloudellisuus

Taloudellisuus	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Tavoite 2015	Toteuma 2015
Varusmiespäivän hinta (euroa)	46	50	58	48
Reserviläispäivän hinta (euroa)	235	224	166	158
HN lentotunnin hinta (euroa)	8 431	8 348	9 500	7 469
NH-90 lentotunnin hinta (euroa)	6 257	7 956	8 100	6 832
Taistelualus IA valmiusvuorokau- den hinta (euroa)	7 565	7 933	10 600	7 790

Lentotuntien hinnat on määritetty kustannusperusteisesti, ja muut hinnat on määritetty kassamenoperusteisesti.

Jäljempänä on esitetty tulosaluekohtainen kustannustieto. Tulosaluekohtainen kustannustieto on muodostettu vyöryttämällä tukitoimintojen kustannukset sekä pääomakustannukset tulosalueille. Tukitoimintojen kustannuksiin sisältyy mm. yleishallinnon, kuljettamisen sekä kiinteistöhallinnon kustannukset.

Tulosaluekohtainen kustannustieto	2012 (1 000 euroa)	2013 (1 000 euroa)	2014 (1 000 euroa)	2015 (1 000 euroa)
Pääesikunta ja alaiset laitokset sekä MPKK				
Strateginen ja operatiivinen suunnittelu sekä johtaminen	32 435	34 035	35 513	38 369
Tutkimustoiminta ja kehittäminen	56 178	44 193	51 063	51 832
Asevelvollisten ylläpito ja koulutus	104 970	86 931	78 914	10 943
Palkatun henkilöstön koulutus	50 526	48 044	34 595	34 282
Materiaalinen valmius	116 646	63 229	79 236	25 343
Maanpuolustustahto ja yhteiskuntasuhteet	13 706	9 905	8 168	7 999
Tilannekuva	149 570	113 344	119 335	117 893
Kansainvälinen yhttyö ja kriisinhallinta	26 896	27 404	27 513	22 958
Yhteensä	550 926	427 085	434 337	309 619
Merivoimat				
Strateginen ja operatiivinen suunnittelu sekä johtaminen	9 226	9 313	9 620	8 014
Tutkimustoiminta ja kehittäminen	5 705	4 962	4 092	2 813
Asevelvollisten ylläpito ja koulutus	46 171	45 865	45 925	34 251
Palkatun henkilöstön koulutus	10 209	10 860	11 515	9 975
Materiaalinen valmius	47 092	61 560	82 994	44 995
Maanpuolustustahto ja yhteiskuntasuhteet	2 615	2 825	4 015	3 342
Tilannekuva	18 076	20 227	21 581	15 857
Kansainvälinen yhttyö ja kriisinhallinta	2 828	5 586	6 188	4 308
Yhteensä	141 921	161 198	185 930	123 555
Ilmavoimat				
Strateginen ja operatiivinen suunnittelu sekä johtaminen	10 872	12 003	12 544	9 986
Tutkimustoiminta ja kehittäminen	2 702	2 914	2 073	850
Asevelvollisten ylläpito ja koulutus	30 886	28 778	26 800	15 897
Palkatun henkilöstön koulutus	26 223	27 195	27 788	15 007
Materiaalinen valmius	579 721	573 798	394 536	92 372
Maanpuolustustahto ja yhteiskuntasuhteet	4 579	5 075	5 648	2 746
Tilannekuva	54 105	57 150	56 709	39 031
Kansainvälinen yhttyö ja kriisinhallinta	1 491	3 647	2 570	1 542
Yhteensä	710 577	710 559	528 668	177 431
Maavoimat				
Strateginen ja operatiivinen suunnittelu sekä johtaminen	36 246	35 366	32 221	18 808
Tutkimustoiminta ja kehittäminen	15 862	21 264	10 180	7 715
Asevelvollisten ylläpito ja koulutus	401 181	350 110	309 748	239 593
Palkatun henkilöstön koulutus	44 833	51 331	48 388	42 424
Materiaalinen valmius	363 674	287 051	404 501	42 379
Maanpuolustustahto ja yhteiskuntasuhteet	26 840	25 224	19 101	13 135
Tilannekuva	56 549	44 734	103 071	25 137
Kansainvälinen yhttyö ja kriisinhallinta	76 502	82 054	86 565	76 781
Yhteensä	1 021 687	897 134	1 013 775	465 971
Logistiikkalaitos				
Strateginen ja operatiivinen suunnittelu sekä johtaminen				16 917
Tutkimustoiminta ja kehittäminen				9 840
Asevelvollisten ylläpito ja koulutus				134 075
Palkatun henkilöstön koulutus				15 907
Materiaalinen valmius				835 734
Maanpuolustustahto ja yhteiskuntasuhteet				1 240
Tilannekuva				31 158
Kansainvälinen yhttyö ja kriisinhallinta				39 946
Yhteensä				1 084 816
Puolustusvoimat yhteensä	2 425 112	2 195 976	2 162 710	2 161 393

1.3.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA MAKSUPERUSTELAIN MUKAISISTA SUORITTEISTA (1 000 EUROA)

	2015 (tot)	2015 (tavoite)	2014 (tot)	2013 (tot)
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	2 097	1 916	1 117	2 878
- maksullisen toiminnan muut tuotot	15 813	14 452	12 383	13 852
Tuotot yhteensä	17 909	16 368	13 500	16 729
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	41	295	287	154
- henkilöstökustannukset	603	334	325	573
- vuokrat	8 409	8 381	8 161	7 806
- palvelujen ostot	7 061	4 843	4 716	5 444
- muut erilliskustannukset	103	99	97	98
Erilliskustannukset yhteensä	16 215	13 953	13 586	14 075
KÄYTTÖJÄÄMÄ	1 694	2 415	-86	2 654
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	895	818	675	836
- poistot	313	286	236	293
- korot	72	65	54	67
- muut yhteiskustannukset	537	491	405	502
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 818	1 661	1 651	1 698
Kokonaiskustannukset yhteensä	18 033	15 614	15 237	15 773
Ylijäämä (+) tai Alijäämä (-)	-124	754	-1 737	956
Kustannusvastaavuus-%	99 %	105 %	89 %	106 %

Puolustusvoimien maksullinen toiminta perustuu puolustusvoimien omiin toiminnallisiin tarpeisiin, joita ovat puolustusvoimien koulutuksellinen tai tutkimuksellinen etu, kapasiteetin vajaakäyttö, vapaaehtoisen maanpuolustustyön tukeminen sekä maanpuolustustahdon edistäminen. Maksullisen toiminnan suoritteet syntyvät pääsääntöisesti maksuttoman suoritetuotannon yhteydessä ja niiden osuus koko suoritetuotannosta on vähäinen. Yllä olevassa laskelmassa ei ole mukana julkisoikeudellisesta suoritteesta perittyjä tuottoja (2 028 euroa) eikä yhteistyösopimusten tuottoja (1 048 euroa).

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA MAKSUPERUSTELAIN MUKAISISTA MUISTA SUORITTEISTA HINTATUETTUJEN SUORITTEIDEN OSALTA (1 000 euro)

	2015 (tot)	2015 (tavoite)	2014 (tot)	2013 (tot)
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	0	0	0	0
- maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	0
Tuotot yhteensä	0	0	0	0
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	26	0	0	0
- henkilöstökustannukset	19	0	0	6
- vuokrat	0	0	0	0
- palvelujen ostot	135	200	264	107
- muut erilliskustannukset	4	0	0	0
Erilliskustannukset yhteensä	183	200	264	113
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-183	-200	-264	-113
- myönnetty	155	200	200	200
- siirtynyt	87	0	151	64
- käytetty	183	200	264	113
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	98 %	104 %	87 %	105 %

Maksuperustelain mukainen hintatuki on osoitettu sotainvalideille ja sotaveteraaneille, maanpuolustustyölle sekä merkittäville urheilutapahtumille. Pääosa hintatuesta käytettiin ruokailupalvelujen tarjoamisesta korvauksetta edellä mainituille kohderyhmille.

1.3.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Puolustusvoimilla ei ole yhteisrahoitteista toimintaa.

1.4. Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Tuotokset	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Tavoite 2015	Toteuma 2015
Varusmiesten sotaharjoitusperusteiset maastovuorokaudet (lkm)	26	26	35	36
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset (lkm)	4 863	5 818	18 000	18 526
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset / SA -joukkoihin sijoitetut (%)	1,4	1,6	7,8	8,1
HN lentotunnit (lkm)	7 919	7 998	8 900	8 999
NH-90 lentotunnit (lkm)	1 323	1 271	1 650	1 654
Taistelualus IA valmiusvuorokaudet (lkm)	1 161	1 158	1 400	1 196

Joukkojen suorituskykyä on kehitetty suunnitelmien mukaisesti ja koulutuksessa on saavutettu asetetut tavoitteet.

HN-monitoimihävittäjien lentotunnit toteutuivat suunnitellulla tasolla toimintaympäristön vaatimukset huomioiden.

NH-90 -helikopterien lentotuntitavoitteen saavuttamiseen vaikutti kaluston parantunut käytettävyys.

Taistelualusten IA -valmiusvuorokausien toteuma jäi tavoitteesta, mikä aiheutui Katanpää- ja Rauma-luokan aluksien käytettävyydestä.

1.4.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Toisen lakisääteisen tehtävänsä perusteella Puolustusvoimat palvelee yhteiskuntaa kaikkina aikoina. Virka-aputoiminta ja -valmius on toteutunut suunnitellulla tavalla käyttöön otetun ohjeen mukaisesti. Pakolaistilanne asetti puolustusvoimien virka-aputoiminnan uuteen normaalista poikkeavaan tilanteeseen. Viranomaisilta saadun palautteen perusteella Puolustusvoimien antama virka-apu on ollut merkityksellistä ja tärkeää.

Vuonna 2015 Puolustusvoimat on tukenut muita viranomaisia antamalla virka-apua ja toteuttamalla muita virka-apuun rinnasteisia tukitehtäviä. Virka-aputehtäviä toteutettiin 542 kertaa (577 kertaa v.2014 ja 561 kertaa v.2013). Puolustusvoimien antaman virka-avun määrä on ollut kahden edellisen vuoden tasolla. Puolustusvoimat kykeni toteuttamaan kaikki sille osoitetut ja voimassa olevien säädösten mukaiset tukipyynnöt. Puolustushaarojen tehtävistä pääosa (n. 79%) oli erilaisten räjähteiden raivaamistehtäviä. Puolustusvoimat on ylläpitänyt kansallista öljyntorjuntavalmiutta yhteistoiminnassa Suomen ympäristökeskuksen kanssa. Suomen aluevesillä ei vuoden 2015 aikana ollut Suomen ympäristökeskuksen johtamia öljyntorjuntatehtäviä, joihin olisi tarvittu merivoimien öljyntorjunta-aluksia. Helikopterien virka-apu- ja pelastuspalvelupäivystystä NH90 - kalustolla jatkettiin vuoden 2015 aikana. Helikopterien virka-apua muille viranomaisille NH90 - kalustolla toteutui yhteensä 19 kertaa. Puolustusvoimat kykeni toteuttamaan kaikki Puolustusvoimille osoitetut ja voimassa olevien säädösten mukaiset tukipyynnöt.

Virka-aputoimintojen kehittämistä jatkettiin muun muassa valmistelemalla virka-apuun liittyvää lainsäädäntöä. Valtiovarainministeriön kanssa valmisteltiin turvallisuusverkkolain puolustusvoimia velvoittaman virka-avun yhteistoimintasopimuksen. Poliisin valmiuden kehittämistä on tuettu suunnittelulla, materiaalilla sekä harjoittelemalla tilanteita, joissa puolustusvoimien antama virka-apu sisältää myös sotilaallisten voimakeinojen käytön. Unkarin pakolaistilanteeseen liittyen puolustusvoimat tuki lähettämällä kenttämajoitusjärjestelmiä pakolaisten tilapäiseen majoittamiseen sekä Pariisin terrori-iskuihin liittyen puolustusvoimat tuki Ranskaa antamalla käyttöön lentokuljetusoroituksia.

Varusmiesten loppukyselyllä hankitaan tietoa kotiutuvan saapumiserän subjektiivisista käsityksistä varusmieskoulutuksen toimeenpanosta puolustusvoimien koulutusta antavissa hallintoyksiköissä. Varusmies vastaa loppukyselyyn oman subjektiivisen mielikuvansa ja sen hetkisen tunnepohjansa perusteella. Loppukyselyn tuloksia vertaamalla voidaan seurata koulutuskulttuurin kehittymistä ja koulutusjärjestelyjen mielekkyyttä sekä tehokkuutta varusmiespalveluksen aikana varusmiehen näkökulmasta. Loppukyselyssä annettu palaute ei kuvaa joukkotuotantoujoukkojen koulutustasoa tai suorituskykyä sodassa. Puolustusvoimien toimintasuunnitelmassa määritetyt puolustushaarojen tavoitteet loppukyselyyn liittyen saavutettiin puolustusvoimien keskiarvona kaikilta osin. Tulokset ovat aikasarjan parhaat. Varusmiesten loppukyselyn summamuuttujissa on ollut jatkuva myönteinen trendi viime vuosien aikana.

Reserviläiskyselyllä arvioidaan kertausharjoituksessa, puolustusvoimien vapaaehtoisessa harjoituksessa ja Maanpuolustuskoulutusyhdistykseltä (MPK) tilatussa koulutuksessa reserviläisten käsityksiä maanpuolustustahdosta, henkilökohtaisesta motivaatiosta, koulutuksen laadusta ja vaikuttavuudesta, koulutuksen tavoitteista ja saadusta palautteesta, koulutustapahtuman

järjestelyistä, fyysisestä ja henkisestä toimintakyvystä, joukon kiinteydestä, käsitykset reserviläisistä ja Puolustusvoimien palkatusta henkilöstöstä kouluttajina ja käsitykset joukon poikkeusolojen johtajista. Tulosten perusteella harjoituksissa käyneet reserviläiset ovat pääosin tyytyväisiä saamaansa koulutukseen ja koulutusten järjestäjiin koulutustyyppistä tai järjestäjästä riippumatta.

Valtakunnalliset maanpuolustuskurssit on toteuttanut käsketyn kurssitoiminnan korkeatasoisesti. Maanpuolustuskurssit toteutti neljä valtakunnallista maanpuolustuskurssia, kaksi erikoiskurssia, kaksi jatkokurssia ja yhden täydennyskurssin. Kurseille osallistui 596 kurssitettavaa (595 vuonna 2014). Yhteensä vuonna 2015 oli 3 919 kurssipäivää (3 593 päivää vuonna 2014). Merkittävää muutosta edellisvuosien palautteiden korkeaan tasoon ei ole havaittavissa. Pääkurssien palautekeskiarvo oli erittäin hyvällä tasolla (4,81 asteikolla 1-5).

Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto on avoin ja julkinen sotatieteellinen yliopistokirjasto sekä alansa ainoa kotimainen erikoiskirjasto. Kirjaston tärkeimmät siviilikäyttäjryhmät ovat muiden korkeakoulujen tutkijat sekä opiskelijat, tiedotusvälineiden, valtionhallinnon ja kulttuurialan edustajat sekä sotahistorian tutkijat ja harrastajat. Kirjasto tarjoaa siviiliasiakkaille lainaus-, kauko- ja tietopalvelua, esittelyjä ja opastuksia sekä erilaisia digitaalisia palveluja. Kirjaston kokoelmat luetteloidaan avoimeen Taisto-tietokantaan, joka on osa kansallista Melinda-yhteistietokantaa. Kirjasto tallentaa suomalaisten sotilasalan aikakauslehtien artikkeleiden viitetietoja kansalliseen kotimaisten artikkeleiden Arto-viitetietokantaan. Kirjasto ylläpitää suomalaisen sanasto- ja ontologiapalvelu Finton osana olevaa Puolustushallinnon ontologiaa (PUHO). Ontologian käyttäjiä ovat suomalaiset kirjastot, arkistot, museot sekä maanpuolustusaiheisten julkaisujen tuottajat. Kirjasto vastaa Maanpuolustuskorkeakoulun julkaisujen tallennuksesta kaikille avoimeen Doria-verkkojulkaisuarkistoon. Kirjasto on osa suomalaisten yliopistokirjastojen verkkoa ja toimii aktiivisesti yliopistokirjaston toimintaa kehittävässä organisaatioissa ja niiden eri työryhmissä.

1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Puolustusvoimien henkilöstön määrän ja laadun kehittämistä on jatkettu vuoden 2015 aikana tehtävien, tavoitteiden ja resurssien määrittämissä puitteissa. Suunnittelun perustana on ollut puolustusvoimauudistuksen mukainen sodan ajan joukkojen henkilöstötarve. Toimintavuoden aikana otettiin käyttöön Puolustusvoimien uusi henkilöstöstrategia. Puolustusvoimien tehtäväkokoontenonpanossa on vuonna 2016 noin 12 000 tehtävää, joista sotilastehtäviä on noin 8 000 ja siviilitehtäviä noin 4 000.

Henkilöstön määrä on vähentynyt suunnitellusti kohti puolustusvoimauudistuksen tavoitetilaa. Uudistuksessa Puolustusvoimat toimii vastuullisen ja hyvän työnantajana periaatteita noudattaen. Henkilöstön vähentämisessä hyödynnetään eläköitymistä ja muuta vaihtuvuutta sekä muutosturvaa. Muutosjohtamisessa ja -turvassa noudatetaan lainsäädännön sekä valtion henkilöstöpolitiikan mukaisia menettelyjä, palveluita ja tukitoimenpiteitä.

Vuoden 2014 lopussa irtisanomisuhanalaisia oli 19 henkilöä, uudelleensijoittamisvelvoitteen piirissä olevia irtisanottuja oli 14 henkilöä ja 84 henkilön osalta vakituinen palvelussuhde päättyi irtisanomisen johdosta vuoden 2014 loppuun mennessä. 12 henkilön virkasuhde päättyi keväällä 2015. Vuoden 2015 aikana 19:sta irtisanomisuhanalaisesta sijoitettiin Puolustusvoimien tehtäväkokoontenonpanoon 13 henkilöä, kahdelle henkilölle annettiin irtisanomispäätös. Vuoden 2015 lopussa irtisanomisuhan alaisia oli 4 henkilöä.

Puolustusvoimien henkilöstömäärä oli vuoden 2015 lopussa 12 049. Puolustusvoimien toimintamenoilla palkatun henkilöstön henkilötyövuosia kertyi vuonna 2015 yhteensä 12 012 henkilötyövuotta.

Puolustusvoimien henkilöstöstä oli sotilashenkilöstöä 66 % ja siviilihenkilöstöä 34 %. Henkilöstöstä oli miehiä 81,95 % ja naisia 18,05 %. Puolustusvoimien henkilöstön keski-ikä oli 42,0 vuotta. Yli 45-vuotiaiden osuus oli 45,2 %.

Työilmapiirikysely toteutettiin elo-syyskuussa ja siihen vastasi noin 75 % henkilöstöstä. Työilmapiirikyselyn kysymyssarjaa uudistettiin vuoden 2015 alussa maltillisesti. Kysely toteutettiin uudella kyselyjärjestelmällä, PVMoodlella. Syksyn 2015 kyselyn tuloksista on nähtävissä, että Puolustusvoimien vahvuudet; työilmapiiri ja me-henki, esimiestyö ja tieto tulostavoitteista ovat yhä korkealla tasolla.

Sairauspoissaolojen määrä henkilötyövuosiin suhteutettuna laski edellisiin vuosiin verrattuna. Niitä oli 7,3 työpäivää henkilötyövuotta kohden.

Tunnusluku	2013	2014	2015
Henkilöstömäärä ja muutos % ¹⁾	13 728 (-2,3%)	13 513 (-1,6 %)	12 049 (-10,8 %)
Henkilötyövuodet ²⁾	13 585 (Lisäksi työllisyysvaroin palkattujen htv:t 28 ja muut lisäksi 9.)	13 482 (Lisäksi työllisyysvaroin palkattujen htv:t 24 ja muut lisäksi 5.)	12 012 (Lisäksi työllisyysvaroin palkattujen htv:t 18 ja muut lisäksi 5.)
Keski-ikä	41,7	42,0	42,0
Ikäjakautuma			ks. kuvio
Koulutustaso ³⁾	-	-	
Vakinaiset, määräaikaiset, lkm ja % ⁴⁾	Vakinaiset 11 820 (86,1%) Määräaikaiset 1908 (13,9%) Miehet: 9539 (86,4%) ja 1507 (13,6%) Naiset: 2281 (85%) ja 401 (15%)	Vakinaiset 11 534 (85,4%) Määräaikaiset 1979 (14,6%) Miehet: 9343 (85,6%) ja 1568 (14,4%) Naiset: 2190 (84,2%) ja 411 (15,8%)	Vakinaiset 10 604 (88,0%) Määräaikaiset 1445 (12,0%) Miehet: 8617 (87,3%) ja 1257 (12,7%) Naiset: 1985 (91,3%) ja 190 (8,7%)
Työtyytyväisyysindeksi ⁵⁾	4,2	4,2	4,2
Vaihtuvuus (ulkoinen vaihtuvuus) ⁶⁾	11,2 %	18,4 %	13,2 %
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen %	0,2 %	0,1 %	0,1 %
Sairauspoissaolot, pv/htv	8,4	7,5	7,3

(1) Henkilöstömäärä sisältää palkatun henkilöstön, joka on toiminut kotimaan tehtävissä tai ulkomailla muissa kuin kriisinhallintatehtävissä ja joille on joulukuun aikana maksettu palkkaa. Henkilöstömäärä sisältää siis myös sopimussotilaat, työllisyysvaroin palkatut ja muut määräaikaiset.

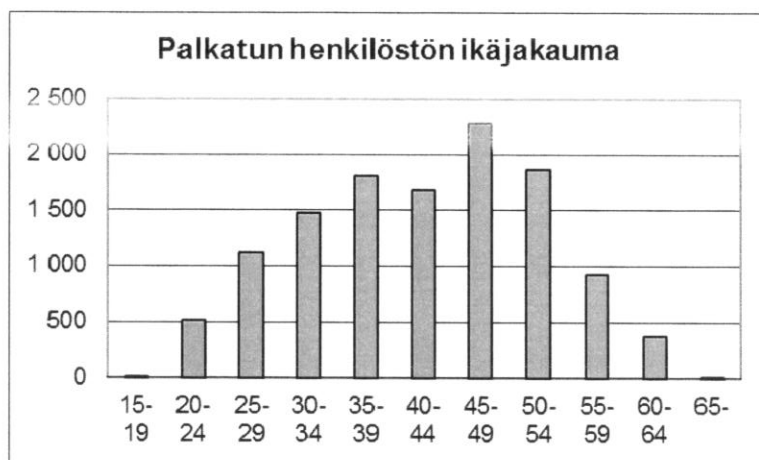
(2) Henkilötyövuodet sisältävät toimintamenoista maksetut henkilötyövuodet, ml. sopimussotilaat. Suluissa on lisäksi mainittu työllisyysvaroin palkatut, lahjoitusvaroin palkattujen ja Millog Oy:n suoja-aikana eläköityvien (vain vuosi 2013) henkilötyövuodet.

(3) Koulutustietoja ei ole tallennettu koko henkilöstölle järjestelmään, joten ne eivät ole raportoitavissa vuosilta 2013 - 2015.

(4) Kaikki määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivat (ml. henkilöt, joilla on taustavirka tai tehtävä ja tukityöllistetyt).

(5) Työilmapiirikysely on toteutettu koko puolustusvoimissa 2013 - 2015. Työtyytyväisyysindeksi koostuu me-hengestä (indeksi 1-5).

(6) Tulovaihtuvuutta ei saatavilla. Ulkoinen vaihtuvuus sisältää myös sopimussotilaiden, työllisyysvaroin palkattujen ja harjoittelijoiden tiedot.

Kuvio 1. Ikäjakauma

1.6. Tilinpäätösanalyysi

1.6.1. Rahoituksen rakenne

Puolustusvoimien keräämillä toiminnan tuotoilla (51,4 milj. euroa) katettiin 2,2 % toiminnan kuluista (2 358,4 milj. euroa) vuonna 2015. Toiminnan tuotot jakautuivat seuraaviin tuottoluokkiin: 1) maksullisen toiminnan tuotot 2,9 milj. euroa, 2) vuokrat ja käyttökorvaukset 26,5 milj. euroa, 3) muut toiminnan tuotot 22,0 milj. euroa. Puolustusvoimiin kertyvät tulot kattavat kaikesta tuloa tuottavasta toiminnasta aiheutuvat kustannukset hyvin pienellä voittomarginaalilla.

Puolustusvoimien sotilaallisen maanpuolustuksen talousarviorahoitus on vuonna 2015 koostunut "Puolustusvoimien toimintamenot" -momentista (mom. 27.10.01) ja puolustusmateriaalihankintamomenteista (mom. 27.10.18 ja 27.10.19). Puolustusvoimien sotilaallisen kriisinhallinnan talousarviorahoitus on vuonna 2015 koostunut ulkoasiainministeriön pääluokan "Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot" -momentista (mom. 24.10.20) ja puolustusministeriön pääluokan "Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot" -momentista (mom. 27.30.20).

1.6.2. Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotilit

Talousarvioesityksessä tuloarviotilille 12.27.20 "Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojaltimaksuista" arvioitiin kertyvän tuloa 18 000 euroa, joka oli myös vuoden 2015 tilinpäätöksen toteuma. Vuoden 2015 talousarviossa tuloarviotilille 12.27.99 "Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot" arvioitiin kertyvän tuloa koko hallinnonalalla 4 050 000 euroa, josta puolustusvoimien kirjanpitoyksikön (251) tuloarvio-osuudeksi muodostui 3 756 000 euroa. Tilinpäätöksessä momentille kertyi Puolustusvoimien tuloja 4 678 325 euroa.

Menoarviotilit

Varsinaisen talousarvion mukaisesti ulkoasiainministeriö osoitti Puolustusvoimille momentin 24.10.20 "Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot" määrärahaa 52,4 milj. euroa niin, että momentin määräraha jakautui kolmelletoista eri käyttökohteelle momentin alajaottelujen mukaisesti. Ensimmäisessä lisätalousarviossa määrärahaa myönnettiin lisää 5,8 milj. euroa sekä muutettiin momentin alajaottelujen keskinäisiä määrärahasuhteita. Toisessa lisätalousarviossa muutettiin momentin alajaottelujen keskinäisiä määrärahasuhteita sekä lisättiin momentin alajaottelu. Lisäksi ulkoasiainministeriö siirsi 29.10.2015 päätöksellään Puolustusvoimille momentin 24.10.20 määrärahaa 60 000 euroa. Myös neljännessä lisätalousarviossa momentin alajaottelujen keskinäisiä määrärahasuhteita muutettiin sekä lisättiin momentin alajaottelu. Momentin 24.10.20 vuoden 2015 tilinpäätöstoteuma oli 48,9 milj. euroa.

Puolustusministeriö osoitti Puolustusvoimille varsinaisen talousarvion mukaisesti momentin 27.01.01 "Puolustusministeriön toimintamenot" määrärahaa 0,4 milj. euroa. Momentin 27.01.01 määräraha siirtyi edelliseltä tilikaudelta 0,26 milj. euroa. Momentin 27.01.01 vuoden 2015 tilinpäätöstoteuma oli 0,66 milj. euroa.

Puolustusministeriö osoitti Puolustusvoimille varsinaisen talousarvion mukaisesti momentin 27.01.21 "Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha" määrärahaa 1,6 milj. euroa. Momentin 27.01.21 vuoden 2015 tilinpäätöstoteuma

oli 0,8 milj. euroa ja vuodelle 2016 siirtyvä erä oli 0,8 milj. euroa.

Puolustusministeriö osoitti talousarvion toimeenpanoasiakirjassa Puolustusvoimille varsinaisen talousarvion mukaisesti momentin 27.01.29 "Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot" määrärahaa 307,7 milj. euroa. Puolustusministeriö vähensi 19.1.2016 muutoksellaan Puolustusvoimien momentin 27.01.29 määrärahaa 1,7 milj. euroa. Momentin 27.01.29 vuoden 2015 tilinpäätöstoteuma oli 282,0 milj. euroa.

Vuoden 2015 varsinaisessa talousarviossa myönnettiin momentille 27.10.01 "Puolustusvoimien toimintamenot" nettobudjetoitua määrärahaa 1 843,1 milj. euroa. Ensimmäisessä lisätalousarviossa momentilta vähennettiin määrärahaa 5,0 milj. euroa, jolloin Puolustusvoimilla oli kyseistä määrärahaa 1 838,0 milj. euroa. Neljännessä lisätalousarviossa Puolustusvoimille myönnettiin lisää määrärahaa 0,9 milj. euroa, jolloin Puolustusvoimilla oli kyseistä määrärahaa 1 838,9 milj. euroa. Momentin siirtynyt erä vuodelta 2014 oli 127,1 milj. euroa, jolloin vuonna 2015 Puolustusvoimilla käytettävissä oleva määräraha oli yhteensä 1 966,0 milj. euroa. Momentin tilinpäätöstoteuma oli 1 851,9 milj. euroa ja vuodelle 2015 siirtyvä erä oli 109,5 milj. euroa eli kuusi prosenttia käytettävissä olevista määrärahoista. Momentin 27.10.01 vuodelta 2014 siirtyneitä määrärahoja peruutettiin yhteensä noin 4,6 milj. euroa.

Vuoden 2015 varsinaisessa talousarviossa myönnettiin momentille 27.10.18. "Puolustusmateriaalihankinnat" määrärahaa 416,8 milj. euroa. Ensimmäisessä lisätalousarviossa momentilta vähennettiin määrärahaa 2,4 milj. euroa. Neljännessä lisätalousarviossa Puolustusvoimille myönnettiin lisää määrärahaa 55,1 milj. euroa, jolloin kuluvan vuoden määrärahaa oli Puolustusvoimilla yhteensä 469,6 milj. euroa. Momentin siirtyvä erä oli 333,9 milj. euroa, jolloin vuonna 2015 käytettävissä oleva määräraha oli yhteensä 803,5 milj. euroa. Määrärahojen käyttö oli 460,3 milj. euroa, ja vuodelle 2016 siirtyvä erä oli 287,7 milj. euroa, eli 36 prosenttia käytettävissä olevista määrärahoista. Momentin 27.10.18 vuodelta 2013 siirtyneitä määrärahoja peruutettiin yhteensä noin 55,4 milj. euroa.

Vuoden 2015 varsinaisessa talousarviossa myönnettiin momentille 27.10.19 "Hawk Mk 51 -koneiden modifiointi" määrärahaa 4,0 milj. euroa. Momentin 27.10.19 määrärahojen käyttö oli 3,7 milj. euroa ja vuodelle 2016 siirtyvä erä oli 0,3 milj. euroa.

Momentille 27.30.20 "Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot" myönnettiin 38,6 milj. euroa määrärahaa vuoden 2015 varsinaisessa talousarviossa. Ensimmäisessä lisätalousarviossa momentille myönnettiin lisää määrärahaa 8,9 milj. euroa, jolloin Puolustusvoimilla oli käytettävissä kyseistä määrärahaa 47,4 milj. euroa. Neljännessä lisätalousarviossa momentille lisättiin kaksi uutta käyttösunnitelmakohtaa ja muutettiin momentin alajaottelujen keskinäisiä määrärahasuhteita. Momentin siirtyvä erä vuodelta 2014 oli 50,0 milj. euroa, jolloin vuonna 2015 käytettävissä oleva määräraha oli yhteensä 97,5 milj. euroa. Määrärahojen käyttö oli 55,6 milj. euroa, ja vuodelle 2015 siirtyvä erä oli 41,8 milj. euroa, eli 43 prosenttia käytettävissä olevista määrärahoista.

Valtiovarainministeriö myönsi 16.6.2015 päätöksellään Puolustusvoimille momentin 28.60.12 "Osaamisen kehittäminen" määrärahaa noin 1,0 milj. euroa. Momentin 28.60.12 vuoden 2015 tilinpäätöstoteuma oli noin 1,0 milj. euroa ja myönnetty määräraha käytettiin kokonaisuudessaan.

Valtiovarainministeriö myönsi 16.12.2015 päätöksellään Puolustusvoimille

momentin 28.70.01 "Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen" määrärahaa 0,3 milj. euroa. Momentin 28.70.01 vuoden 2015 tilinpäätöstoteuma oli 0 euroa ja myönnetty määräraha siirtyi kokonaisuudessaan vuodelle 2016. Lisäksi valtiovarainministeriö myönsi 16.12.2015 päätöksellään Puolustusvoimille momentin 28.70.04 "Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen tietojärjestelmien tietoturva ja varautuminen" määrärahaa 1,8 milj. euroa. Momentin 28.70.04 vuoden 2015 tilinpäätöstoteuma oli 0 euroa ja myönnetty määräraha siirtyi kokonaisuudessaan vuodelle 2016.

1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikkö keräsi toiminnallaan tuottoja 51,4 milj. euroa vuonna 2015, joka on noin 9,9 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2014 toiminnan tuotot.

Maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat noin 1,1 milj. eurolla. Kasvua aiheuttivat pääosin ilmavoimissa ja maavoimissa Puolustusvoimien lentokalustolla toteutettu järjestelmätestaus sekä maksullisen toiminnan tuotoiksi kirjattavat Puolustusvoimien Suomen Turvallisuusverkko Oy:lle tuottamien palveluiden tuotot. Lisäksi Sotilassoittokuntien konserttitoiminnan tuotot kasvoivat vuoteen 2014 verrattuna suuremman konserttitoiminnan volyymin vuoksi.

Perityt vuokrat ja käyttökorvaukset kasvoivat edellisestä vuodesta noin 3,6 milj. euroa eli noin 15,6 %. Merkittävimmät tekijät kasvun takana ovat kunnossapidon kumppanuuden laajentumisen myötä edelleen laskutettavat varuskuntakorjaamoiden kiinteistömenot sekä Suomen Turvallisuusverkko Oy:ltä edelleen laskutettavat kiinteistömenot. Tuotot muista vuokrasta laskivat noin 2,2 milj. euroa vuodesta 2014 aiheutuen johtamisjärjestelmäalan käyttökorvausten vähenemisestä.

Muut toiminnan tuotot kasvoivat edellisestä vuodesta noin 5,2 milj. euroa. Merkittävimmin tekijä kasvun takana on kunnossapidon kumppanuuden laajentumiseen liittynyt omaisuuden myynti.

Toiminnan kulut

Toiminnan kulujen suurimmat ryhmät muodostuivat henkilöstökuluista, joiden määrä vuonna 2015 oli 889,6 milj. euroa (37,7 % toiminnan kuluista), ja palvelujen ostoista 682,7 milj. euroa (28,9 % toiminnan kuluista) sekä muista kuluista 349,5 milj. euroa (14,8 % toiminnan kuluista).

Henkilöstökulujen määrä väheni edellisestä vuodesta 59,6 milj. euroa eli 6,3 %. Edelliseen vuoteen verrattuna virkasuhdepalkat vähenivät noin 23,9 milj. eurolla eli noin 3,6 %:lla. Virkasuhdepalkkojen vähenemiseen keskeisesti vaikutti varsinaisten palkkojen määrän lasku 33,5 milj. eurolla aiheutuen puolustusvoimauudistuksen myötä vuonna 2015 toteutetusta henkilöstörakenteen muutoksesta. Osaltaan varsinaisten palkkojen määrän vähenemiseen vaikuttivat myös laajennetun materiaalin kunnossapidon kumppanuuden ja Suomen Turvallisuusverkko Oy:lle tapahtuneen liikkeenluovutuksen henkilöstösiirrot. Vastaavasti maksujaksojen määrän nousu yhdellä edelliseen vuoteen verrattuna sekä toiminnan tason nosto vuonna 2015 aiheuttivat virkasuhteisten työaikaperusteisten korvausten, sotaharjoituskorvausten sekä sotaharjoituspäivärahojen kasvua yhteensä noin 9,4 milj. eurolla.

Työsuhdepalkat laskivat edellisestä vuodesta 10,4 milj. euroa eli 34,2 %

puolustusvoimauudistuksen myötä toteutetun henkilöstörakenteen muutoksen johdosta.

Muut palkat ja palkkiot nousivat noin 3,3 milj. euroa eli 5,3 % edellisestä vuodesta. Keskeisin selittävä tekijä oli vuonna 2015 toiminnan tason noston myötä noussut kertausharjoitusvuorokausien määrä, joka aiheutti reserviläispalkkojen ja -päivärahojen nousua yhteensä noin 4,7 milj. euroa. Muihin palkkoihin ja palkkioihin kuuluvat kriisinhallintahenkilöstön päivärahat laskivat vuoteen 2014 verrattuna noin 1,0 milj. euroa eli 8,3 %. Varsinaisten palkkojen eläkemaksut laskivat noin 12,2 milj. eurolla.

Eläkemaksujen palautukset ja lisätilitykset pienenivät 7,8 milj. eurolla eli 72,4 %. Vuonna 2014 maksettiin merkittäviä eläkemaksujen lisätilityksiä: laajennetun materiaalin kunnossapidon lisäeläkevakuutusmaksu 8,4 milj. euroa, määräaikaisten sotilaiden vakinaistamisesta vuonna 2013 aiheutuneet takautuvat eläkemaksut 2,0 milj. euroa ja valtion eläkerahaston (KEVA) vuoteen 2013 kohdistunut lisäeläkemaksu 0,5 milj. euroa. Vuonna 2015 eläkemaksujen lisätilityksiä ei jouduttu maksamaan samassa laajuudessa kuin edeltävänä vuonna. Vuonna 2015 maksettiin määräaikaisten sotilaiden vakinaistamisesta vuonna 2014 aiheutuneet takautuvat eläkemaksut 3,7 milj. euroa, takautuvia eläkemaksuja KEVA:lle 1,3 milj. euroa ja selvittelyssä olleita aikaisempien vuosien eläkemaksujen oikaisuja 2,1 milj. eurolla.

Lomapalkkavelan ja lomapalkkojen henkilösivukuluvelan nostavia muutostarkistuksia tehtiin noin 8,9 milj. eurolla vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kyseisiä tarkistuksia tehtiin lomapalkkavelkaa laskevasti 4,1 milj. eurolla vuonna 2015 ja 4,8 milj. euroa lomapalkkavelkaa nostavasti vuonna 2014. Lomapalkkavelan määrää vähensivät osaltaan laajennetun materiaalin kunnossapidon kumppanuuteen sekä Suomen Turvallisuusverkko Oy:lle tapahtuneeseen liikkeenluovutukseen liittyvät henkilöstörakenteen muutokset sekä puolustusvoimauudistuksen henkilöstörakenteen muutoksen myötä Puolustusvoimien henkilöstömäärän merkittävä lasku.

Palveluiden ostot ovat lisääntyneet vuoteen 2014 verrattuna yhteensä noin 46,6 milj. euroa eli 7,3 %. Palvelujen ostojen kasvua selittää keskeisesti muiden koneiden ja laitteiden korjaus- ja kunnossapitopalveluiden nousu edellisestä vuodesta noin 33,7 milj. euroa eli 46,0 % sekä kuljetusvälineiden korjaus- ja kunnossapitopalveluiden noin 2,5 milj. euron nousu vuoteen 2014 verrattuna. Nousua selittävä keskeinen tekijä on 1.1.2015 voimaan astunut laajennetun materiaalin kunnossapidon kumppanuussopimus. Edelliseen vuoteen verrattuna muiden rakennusten korjaus- ja kunnossapitopalvelut laskivat noin 4,4 milj. euroa, muut rakentamispalvelut noin 6,6 milj. euroa ja maanpuolustuskaluston kunnossapito- ja korjauspalvelut noin 7,8 milj. euroa.

Palvelujen ostojen lisääntymistä selittävä tekijä on myös johtamisjärjestelmäläisten ulkoisilta palveluntuottajilta (Hallinnon tietotekniikkakeskus, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus sekä Suomen Turvallisuusverkko Oy) hankittavaksi siirretyt palvelut. Atk-palvelujen ostoissa valtion virastoilta ja tietoliikenneyhteyspalveluissa on tapahtunut vuoteen 2014 verrattuna yhteensä noin 37,2 milj. euron kasvu. Palvelujen ostoihin vähentävästi vaikutti lisäksi ohjelmistojen päivitys- ja ylläpitomaksujen lasku edellisestä vuodesta noin 9,1 milj. eurolla.

Muiden palvelujen osalta ostot ovat lisääntyneet muiden asiantuntija- ja tutkimuspalvelujen ostot noin 15,0 milj. eurolla vuoteen 2014 verrattuna. Merkittävien kasvua selittävä tekijä on puolustusmateriaalihankintoihin liittyvien

asiantuntijapalvelujen hankinta. Tietotekniikka-alan asiantuntija- ja tutkimuspalvelujen ostot ovat laskeneet edellisvuodesta noin 11,6 milj. eurolla eli 40,9 %. Laskua selittävä tekijä on vuonna 2014 käynnissä ollut merkittävä tietojärjestelmähanke, joka ei jatkunut enää vuonna 2015 vastaavassa laajuudessa.

Muiden kulujen määrä pieneni edellisestä vuodesta 56,9 milj. euroa eli 14,0 %. Pienenemistä selittää pääosin noin 59,7 milj. euroa vuodesta 2014 vähentyneet maanpuolustuskaluston hankinnat, jotka merkittävältä osin kohdistuivat laivoihin ja veneisiin sekä panssarituihin ajoneuvoihin. Muita kuluja osaltaan kasvattivat ohjuksiin ja ohjusjärjestelmiin kohdistunut maanpuolustuskalusto, joka kasvoi noin 37,1 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna. Tilikaudelle kohdistuviin maanpuolustuskaluston hankintoihin vaikuttavat ratkaisevasti hankinta- ja maksuaikataulut.

Aineita, tarvikkeita ja tavaroita koskevien kulujen määrä yhteensä väheni edellisestä vuodesta 98,6 milj. euroa eli 31,5 %, kun otetaan huomioon vaihto-omaisuusvaraston muutoskirjaukset. Niitä tehtiin vaihto-omaisuusvarastoa kasvattavasti 69,6 milj. eurolla, kun edellisenä vuonna vastaavia muutoskirjauksia tehtiin 4,2 milj. eurolla. Ostot tilikauden aikana vähenivät noin 33,2 milj. euroa eli 10,5 %. Ostoihin on laskevasti vaikuttanut muiden aineiden ja tarvikkeiden 10,8 milj. euroa edellistä vuotta pienemmät kulut, vaatteiston 5,8 milj. euroa edellistä vuotta pienemmät kulut sekä lentopolttoaineiden 5,0 milj. euroa edellistä vuotta pienemmät kulut. Lentopolttoaineen hinta laski vuonna 2015 vuoteen 2014 verrattuna. Muiden arvoltaan vähäisten tietotekniikka-alan koneiden ja laitteiden ostot vähenivät edellisestä vuodesta 12,3 milj. euroa aiheutuen niiden hankkimisesta pääsääntöisesti ulkoisen palveluntuottajan tuottamana palveluna.

Vuokratulot kasvoivat 6,2 milj. euroa eli 3,5 % vuoteen 2014 verrattuna. Kasvu selittyy keskeisesti Senaatti-kiinteistöille maksettavien pääomavuokrien nousulla. Pääomavuokriin ovat kohdistuneet puolustusvoimauudistuksen liittyen maksettavat jäännösvuokrat. Vuokrakuluja vähensi muiden vuokrien noin 3,5 milj. euron lasku edellisestä vuodesta.

Valmistus omaan käyttöön kirjauksia tehtiin yhteensä noin 5,6 milj. euron edestä liittyen pääosin keskeneräisiin aineellisiin käyttöomaisuushankintoihin. Lisäystä edellisen vuoden kirjauksiin oli noin 0,9 milj. euroa eli 19,5 %.

Käyttöomaisuuden poistot olivat 43,3 milj. euroa eli 16,9 % Puolustusvoimien käyttöomaisuuden määrästä. Poistot vähenivät vuoteen 2014 verrattuna 16,5 milj. euroa eli 27,6 %. Vuonna 2014 tehtiin 8,1 milj. euroa vuotta 2015 suuremmat suunnitelmasta poikkeavat poistot koneista ja laitteista. Vuonna 2015 suunnitelmasta poikkeavat poistot olivat yhteensä noin 0,6 milj. euroa. Poistot aineettomista oikeuksista vähenivät 1,7 milj. euroa edellisestä vuodesta ja poistot koneista ja laitteista vähenivät 6,3 milj. euroa vuoteen 2014 verrattuna. Poistojen vähenemiseen vuonna 2015 vaikutti osaltaan omaisuuden siirto Suomen Turvallisuusverkko Oy:lle 1.3.2015 lukien.

Sisäiset kulut kasvoivat edellisestä vuodesta noin 1,5 milj. euroa eli 379,7 % aiheutuen pääosin yhteistoiminnan kustannusten korvausten noususta noin 1,8 milj. eurolla. Sisäisten kulujen kasvu vuonna 2015 aiheutuu pääosin yhteistoiminnan kustannusten korvauksista ulkoasiainministeriölle.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot olivat 0,2 milj. euroa ja ne kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna

noin 0,3 milj. euroa. Vuonna 2014 rahoitustuottojen saldo oli debet-puoleinen pääosin ilmavoimien toimitusten viivästymisestä aiheutuneiden viivästyssakkomaksujen palautukseen liittyvistä korkotuottojen oikaisusta. Vuonna 2015 rahoitustuotot muodostuivat pääosin hankintaennakoista saatavista korkotuotoista sekä kriisinhallintaoperaatioiden tilitysten kurssieroista.

Rahoituskulut olivat edellisen vuoden tasolla (0,2 milj. euroa) aiheutuen maksetuista viivästyskorkokuluista.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot olivat noin 4,3 milj. euroa muodostuen keskeisesti toimitusten viivästymisestä Puolustusvoimien logistiikkalaitokselle maksetuista viivästyssakkotuotoista. Satunnaiset tuotot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 0,6 milj. euroa.

Satunnaisia kuluja oli 1,1 milj. euroa niiden ollen vuonna 2015 edellisen vuoden tasolla. Satunnaiset kulut koostuivat pääosin tilojen ja alueiden lunastuskorvauksista.

Siirtotalouden tuotot ja kulut

Siirtotalouden kuluihin kuuluvat maavoimien maksamat muut käyttötalouden kulut ulkomaille. Ne olivat vuonna 2015 edellisen vuoden tasolla (noin 0,2 milj. euroa).

Tuotot ja kulut veroista ja pakollisista maksuista

Vuoteen 2014 verrattuna perityt arvonlisäverot nousivat 14,8 milj. euroa eli 90,7 % aiheutuen keskeisesti yhteisöhankintojen arvonlisäverotuottojen kasvusta noin 13,8 milj. eurolla.

Vuoteen 2014 verrattuna suoritettavat arvonlisäverot ovat nousseet noin 11,1 milj. euroa eli 4,1 %, jota selittävät keskeisesti 13,8 milj. eurolla kasvaneet yhteisöhankintojen arvonlisäverokulut. Suoritettavat arvonlisäverokulut laskivat noin 2,6 milj. eurolla.

Vuoden 2015 kulujäämä

Tuotto- ja kululaskelman lopputulos osoittaa 2,6 mrd. euron kulujäämää. Kulujäämä laski vuoteen 2014 verrattuna 192,6 milj. euroa eli 7,0 %. Kulujäämän laskua selittää pääosin toiminnan kulujen lasku, joka aiheutuu keskeisesti henkilöstökulujen sekä maanpuolustuskaluston hankinnan vähenemisistä merkittävästi edellisvuoteen verrattuna.

1.6.4. Tase

Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Puolustusvoimien käyttöomaisuudesta 8,37 % muodostuu aineettomista hyödykkeistä (2014 10,15 %), 91,73 % aineellisista hyödykkeistä (2014 89,80 %). Käyttöomaisuusarvopaperien osuus vuonna 2014 käyttöomaisuudesta oli 0,05 %. Tilikauden aikana käyttöomaisuusarvopaperit siirrettiin Valtiokonttorille valtiovarainministeriön linjauksen mukaisesti. Vuodesta 2014 aineettomien hyödykkeiden määrä laski noin 3,7 milj. euroa eli 14,8 %. Aineellisten hyödykkeiden määrä nousi noin 11,7 milj. euroa eli 5,3 %.

Käyttöomaisuuden määrä nousi vuonna 2015 edellisestä vuodesta 7,9 milj. euroa eli 3,2 %. Nousua selittää keskeisesti koneiden ja laitteiden määrän nousu noin

5,3 milj. eurolla aiheutuen keskeisesti autojen ja muiden maakuljetusvälineiden määrän noususta noin 10,2 milj. eurolla ja kevyiden työkonien määrän noususta noin 4,4 milj. eurolla sekä laivojen ja muihin vesikuljetusvälineiden määrän laskusta noin 4,2 milj. eurolla. Koneisiin ja laitteisiin kuuluvien muiden tutkimuslaitteiden määrä nousi noin 3,1 milj. eurolla ja muiden tietotekniikka-alan laitteiden määrä laski noin 3,0 milj. eurolla. Laskua selittää pääasiassa valtioneuvoston yleisistunnon 5.2.2015 päätöksen nojalla Suomen Erillisverkot Oy:lle luovutetun omaisuuden hallinnansiirto Puolustusvoimilta yhtiön omistajaohjauksesta vastaavalle valtioneuvoston kanslialle. Käyttöomaisuuden määrän nousua selittää myös muiden keskeneräisten aineellisten käyttöomaisuushankintojen lisääntyminen 3,3 milj. eurolla kohdistuen pääasiassa HEKO-simulaattoriin. Taseen loppusummasta käyttöomaisuuden osuus on noin 26 % pysyen samana kuin vuonna 2014 tasolla.

Vaihto- ja rahoitusomaisuus

Vaihto-omaisuuden määrä laski edellisestä vuodesta noin 12,5 milj. euroa, joka se-littyy osaltaan edellä mainitulla omaisuuden hallinnansiirrolla Suomen Erillisverkot Oy:n omistajaohjauksesta vastaavalle valtioneuvoston kanslialle. Lisäksi laskua selittää osaltaan asiantuntija-arvioon perustuvan päivitetyn Puolustusvoimien vaihto-omaisuuden arvostussuunnitelman mukaiset kirjaukset. Vaihto-omaisuuden osuus taseen loppusummasta oli 42 % (2014 44 %).

Pitkäaikaiset saamiset olivat noin 1,3 milj. euroa kasvaen edellisestä vuodesta noin 1,0 milj. eurolla selittyen kriisinhallintaoperaatioihin liittyvällä erällä.

Rahoitusomaisuuden suurimman yksittäisen erän muodostavat lyhytaikaisiin saamisiin kuuluvat ennakkomaksut, joiden määrä oli noin 307,2 milj. euroa. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli noin 24,2 milj. euroa eli 8,5 %, koska ennakkoja on maksettu enemmän kuin vanhoja ennakoita oli purettu vuoden 2015 aikana. Ennakkomaksut liittyvät pääasiassa maanpuolustuskaluston hankintoihin.

Myyntisaamisten määrä oli 5,0 milj. euroa. Kasvua oli noin 2,1 milj. euroa eli 71,2 %:a selittyen osaltaan sillä, että edellisen vuoden kaltaista puolustusvoimauudistuksen toimeenpanoon valmistautumiseen liittyvää myyntilaskutuksen rajoittamista tilikauden lopulla ei ollut vuonna 2015. Siirtosaamiset pysyivät 0,1 milj. euron tasolla. Muut lyhytaikaiset saamiset olivat noin 0,7 milj. euroa kasvaen edellisestä vuodesta noin 0,5 milj. euroa.

Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat laskivat edellisen vuoden tasosta noin 0,5 milj. eurosta 0,3 milj. euroon. Laskun selittävät keskeisesti Afganistanin operaation kassan ja Libanonin kriisinhallintaoperaation käytössä olevan pankkitilin saldojen väheneminen edellisestä vuodesta.

Pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten sekä rahojen, pankkisaamisten ja muiden rahoitusvarojen osuus taseen loppusummasta oli 32 % (2014 30 %).

Taseen loppusumma 979,9 milj. euroa nousi edelliseen vuoteen verrattuna noin 23,0 milj. eurolla.

Oma pääoma

Taseen pääoman siirrot -erään tilinpäätöksessä siirretyt katteet, tyhjennykset, läheteiden tili, hallinnan siirrot ja yhteishankinnoista aiheutuneet menonsiirrot olivat vuonna 2015 yhteismäärältään noin 2,60 mrd euroa. Kun tilikauden kulujäämä oli noin 2,56 mrd euroa, ylittävät pääoman siirtoihin menojen maksuista ja tulojen perimisestä kirjatut erät tilikauden tuottojen ja kulujen erotuksen noin

47,0 milj. eurolla. Valtion pääoma tilikauden 2015 lopussa oli 652,5 milj. euroa, jossa lisäystä vuoteen 2014 verrattuna oli edellä mainittu noin 47,0 milj. euroa.

Vieras pääoma

Vuoteen 2014 verrattuna vieraan pääoman määrä väheni 24,0 milj. euroa. Ostovelat vähenivät vuonna 2015 edelliseen vuoteen verrattuna 22,0 milj. euroa eli noin 18,3 % selittyen osaltaan kasvaneilla muilla siirtovelloilla. Lisäksi vähenemistä osaltaan selittää ostolaskujen määrän merkittävä pieneneminen, joka aiheutui puolustusvoimauudistuksessa toteutetuista hankinnan ja taloushallinnon keskitetyistä uusista toiminnallisuuksista, siirtymisestä koontilaskutukseen ja hallintoyksiköiden yhdistämisistä sekä lakkauttamisista.

Edelleen tilitettävät erät vähentyivät edelliseen vuoteen verrattuna noin 3,1 milj. euroa eli 13,1 % aiheutuen puolustusvoimauudistuksessa toteutetusta henkilöstömäärän vähentämisestä. Merkittävin vähennystä selittävä erä oli työnantajan eläkemaksut.

Siirtovelat kokonaisuutena kasvoivat 2,2 milj. euroa eli 1,2 % 187,6 milj. euroon aiheutuen muiden siirtovelkojen kasvusta noin 7,6 milj. eurolla eli noin 72,7 % ja lomapalkkavelan laskusta 5,4 milj. eurolla eli noin 3,1 %. Muiden siirtovelkojen kasvua selittää se, että summaltaan suuria ostolaskuja kirjattiin vuoden 2015 tilinpäätöksessä muihin siirtovelkoihin ja lomapalkkavelan laskua selittää keskeisesti puolustusvoimauudistuksessa toteutettu henkilöstön vähentäminen sekä henkilöstön siirrot Puolustusvoimista.

1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Puolustusvoimien johto vastaa siitä, että puolustusvoimissa toteutetaan talouden ja toiminnan laajuuteen sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset sisäisen valvonnan menettelyt, joilla varmistetaan talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden sekä johtamisen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot taloudesta ja toiminnasta.

Sisäisessä valvonnassa on noudatettu sisäisen valvonnan ohjausasiakirjaa, joka antaa perusteet sisäisen valvonnan järjestämisestä tulosyksiköissä. Sisäisen valvonnan vastuut on sisällytetty puolustusvoimien hallintoonormiin ja hallintoyksiköiden työjärjestyksiin. Hallintoyksiköt ovat sisällyttäneet sisäisen valvonnan vaatimuksia omiin toimintakäskyihinsä ja suunnitelmiinsa.

Sisäinen tarkastus toteuttaa puolustusvoimien johdon lakisääteistä valvontavelvollisuutta ja selvittää sisäisen valvonnan riittävyttä ja asianmukaisuutta Pääesikunnan päällikön hyväksymän vuosisuunnitelman perusteella. Sisäinen tarkastus on arvioinut sisäisen valvonnan riittävyttä ja asianmukaisuutta suorittamiensa tarkastusten perusteella ja antanut tarkastuskohtaisia arvioita.

Puolustusvoimien toiminnan lainmukaisuutta ja sotilasoikeudenhoitoa ohjaa ja valvoo valtioneuvoston asetusperusteisesti puolustusvoimien asessori. Tätä puolustusvoimien johdon suorittamaa erityistä laillisuusvalvontaa toteuttaa asessorin alaisuudessa pääesikunnan oikeudellisen osaston laillisuusvalvontasektori. Laillisuusvalvonnasta on annettu puolustusvoimissa erillinen ohje, ja sen tehtävänä on ennaltaehkäistä, havaita ja saattaa korjaavien toimenpiteiden kohteeksi lainvastaiset menettelyt, varmistaa puolustusvoimien toiminnan ja kehittämisen lainmukaisuus ja ylläpitää julkista luottamusta puolustusvoimien toiminnan lainmukaisuuteen. Puolustusvoimien asessorin sisäisen laillisuusvalvonnan lisäksi laillisuusvalvontaa suoritetaan kunkin hallintoyksikön johtamiseen liittyen yleisenä toiminnan laillisuuden seurantana. Sisäistä laillisuusvalvontaa täydentää ulkoisten laillisuusvalvojien, kuten eduskunnan oikeusasiamiehen, puolustusvoimiin kohdistama ulkoinen laillisuusvalvonta.

Sisäisen valvonnan painopisteenä on ollut vuonna 2015 puolustusvoimauudistukseen liittyvien uusien toimintatapojen käyttöönoton valvonta sekä sisäisen valvonnan dokumentointi. Erityisesti on korostettu tarkastuksissa annettujen suositusten käsittelyä. Vuoden alussa suoritettiin tietojen keruu tarkastuksissa annettujen suositusten käsittelystä. Tulosten perusteella saatiin toimenpiteitä käyntiin ja saavutettiin parempi tilannekuva.

Puolustusvoimien lausuma perustuu kaikkien johtotasojen omista lausumista koottuun tilannekuvaan, toimintavuoden aikana hankittuun tietoon sekä johdon omaan näkemykseen. Sisäisen valvonnan arvioidaan toteutuneen hyvän hallintotavan mukaisesti.

Taloustoimialalla sisäinen valvonta toteutettiin osana normaalia toimintaa, jolla ylläpidetään toimialan reaaliaikainen tilannekuva ja johon on sisällytetty sisäisen valvonnan kontrollipisteet.

Taloustoimialan sisäisen valvonnan painopistealueina olivat maksuaikakorttien käyttöä ohjaavan normin noudattaminen raportointineen sekä sisäisen laskennan tuntikirjausten oikeellisuuden valvonta raportointineen.

Tietoturvallisuuden alalla puolustusvoimat osallistui valtiovarainministeriön

johtamaan korotetun tason yhteishankkeeseen. Työ jatkuu vuoden 2016 aikana. Tietoturvallisuuden hallintajärjestelmästä laadittiin luonnos, jota kehitetään edelleen tavoitteena sen pilotointi ja viimeistely vuoden 2016 aikana.

Jatkuvuussuunnittelu perustuu puolustusvoimissa jatkuvuusstrategiaan, joka määräytyy puolustusvoimille laissa määrätyistä tehtävistä varautua kaikissa tilanteissa maanpuolustukseen. Toiminnanohjausjärjestelmän jatkuvuussuunnitelma päivitettiin sekä laadittiin riskiarvioinnit ja toipumissuunnitelmat järjestelmää käyttäville prosesseille.

Puolustusvoimat on jatkanut maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmien parantamista. Maksullisen toiminnan työajan kirjaamiseen on laadittu tarkentavaa ohjeistusta, annettu koulutusta hallintoyksiköille sekä seurattu työajan kirjauksia.

Tilausvaltuuksien käsittelyä on kehitetty koulutuksella ja ohjeistuksella sekä keskittämällä taloushallinnon järjestelmien käyttövaltuuksia palvelukeskukseen. Käyttövaltuusratkaisu tukee osaamisen keskittämistä ja toiminnan yhdenmukaistamista.

Puolustusvoimien toiminnassa ja taloudessa ei ole vuoden 2015 aikana ollut olennaisia, tavoitteiden saavuttamista vaarantavia puutteita tai virheitä tai säädösten vastaista toimintaa.

Kehittämistä jatketaan edelleen tunnistamalla paremmin valvontavastuita prosesseissa ja toimialoilla, dokumentoimalla sisäisen valvonnan prosesseja sekä seuraamalla riskien arviointia ja jäännösriskien määrittelyä.

1.8. Arviointien tulokset

Valtion tarkastusvirasto suoritti vuoden 2015 tilintarkastuksen yhteydessä asianmukaisuustarkastuksia, joiden pääpaino oli tase, talousarvion noudattaminen sekä tilausvaltuudet ja lisäksi palattiin myös aikaisempiin tarkastushavaintoihin. Tarkastus julkaistaan keväällä 2016. Tilintarkastuksen yhteydessä toteutettiin lisäksi "Valvontaympäristön tarkastus – ylimmän johdon menettelytavat" -laillisuustarkastus. Tarkastus julkaistaan keväällä 2016.

VTV:n tuloksellisuustarkastuksia ei kohdistunut vuonna 2015 puolustusvoimiin ja tarkastuksia ei siten ole julkaistu.

Palvelukykyä on mitattu tavanomaisten käytänteiden mukaisesti. Kouluttavissa joukko-osastoissa sitä on tehty varusmiesten loppu- ja keskeyttämiskyselyillä. Palveluita tuottavat laitokset ovat toteuttaneet asiakaskyselyitä toiminnan ja palveluiden kehittämiseksi. Puolustusvoimien hallintoyksiköissä itsearviointeja on jatkettu vaihtelevassa laajuudessa, ja raportointi ei näin ollen ole kattava. Itsearviointien raportoinnin toimintamallien kehittämistä jatketaan.

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen toimintajärjestelmä on rakennettu ISO 9001:2015 vaatimusten mukaisesti. Toimintajärjestelmän auditoi Inspecta Sertifiointi Oy. Sertifiointiauditoinnin ensimmäinen vaihe toteutettiin marras-joulukuussa 2015. Auditoinnissa toteutettiin arviointikäynnit kaikkiin PVLOG:n hallintoyksiköihin. Arviointiraportin mukaan kokonaisuutena ottaen PVLOG:n toimintajärjestelmä on melko valmis ja pienillä lisäyksillä ja lisä-implementoinnilla sertifiointivalmis. Auditoinnin toinen vaihe toteutetaan vuonna 2016.

Maanpuolustuskorkeakoulu on toteuttanut vuoden 2015 aikana itsearviointit sekä opetuksen laadunarvioiteja sekä omissa laitoksissaan, Puolustusvoimien kielikeskuksessa että puolustushaarakouluissa (Merisotakoulu, Raja- ja merivartiokoulu, Ilmasotakoulu). Niiden lisäksi on toteutettu jatkotutkinto-osaston tutkintojen johtamisen laadunarviointi. Valtaosaltaan laatuarvioinneissa on todettu hyvää kehitystä, kuitenkin kehittämistarpeita tunnistaen.

Puolustusvoimien kansainvälinen keskus (PVKVK/MPKK) saavutti ensimmäisenä kriisinhallintakoulutuskeskuksena maailmassa sekä NATO:n Quality Assurance Accreditation -standardin että YK:n (United Nation Certificate of Training Recognition) standardin ISO9001 standardien lisäksi.

Sotilaallisen kriisinhallinnan joukkorekisterin joukkoja arvioitiin yhteensä kolmessa arviointitapahtumassa Maavoimissa (Nato-standardien mukainen OCC E&F -arviointiohjelma). Arvioinneille asetetut vaatimukset saavutettiin.

Sotilasilmailun viranomaisyksikkö jatkanut lainsäädännön ja antamiensa normiensä vaatimustenmukaisuuden auditointeja (n. 10-15 auditointia vuosittain, sama organisaatio auditoidaan kerran kolmessa vuodessa). Ilmavoimien lentoturvallisuusyksikkö auditoi (pitää kehittämistapahtumia) kaikkia ilmavoimien lentämiseen liittyviä organisaatioita omalla toistuvalla ohjelmallaan. Lentoturvallisuuden auditoinnit ovat laajentuneet myös maavoimien ja merivoimien sotilasilmailua harjoittaviin yksiköihin (helikopterit, lennokit). Ilmavoimien vuosittain muuttuvalla (painopistealueet) lentoturvallisuusohjelmalla ohjataan kaikkia lentoturvallisuuteen liittyviä organisaatioita jatkuvaan kehittämiseen luodulla läpinäkyvällä menettelyllä.

Lakkautetun Tykistöprikaatin ympäristösertifikaatti on johdonmukaisesti pyritty laajentamaan kattamaan koko Porin prikaatin toiminnan. Tehtyjen toimenpiteiden ja näyttöjen perusteella auditoinnista vastaava Det Norske Veritas (DNV) esittää ympäristösertifikaattia Porin prikaatille.

1.9. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Puolustusvoimissa ei todettu vuonna 2015 merkittäviä talouteen tai omaisuuteen liittyviä väärinkäytöksiä tai väärinkäytösepäilyjä. Yhteensä väärinkäytöksiä tai niiden epäilyjä on ilmoitettu kymmenen kappaletta ja niistä pääosa liittyy maksuaikakorttien väärinkäytökseen ja virkamatkustamiseen sekä yksi liittyy materiaalin anastamiseen. Yhdestä tapauksesta on tuomittu kurinpitorangaistus ja kolme epäilystä on selvitetty ja käsitelty ilman tuomiota. Kuuden epäillyn väärinkäytöksen tutkinnat ovat vielä kesken. Tapausten kokoluokat olivat satoja euroja, yhden tapauksen osalta kokoluokka on tuhansia euroja.

Vuoden 2014 aikana havaitut väärinkäytökset on selvitetty ja vuoden 2013 aikana havaittuja väärinkäytösepäilyjä on vielä yksi syyteharkinnassa, yhdestä on valitettu seuraavaan oikeusasteeseen ja yhdessä tapauksessa on tehty päätös syyttämättä jättämisestä eli tapauksen selvitys on päättynyt.

2. TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA

Puolustusvoimien talousarvion toteutumalaskelma

Ouaston, momentin ja tilioitettun numero ja nimen

11. Verot ja veronluonteiset tulot
11.04.01. Arvonlisävero

12. Sekalaiset tulot
12.27.94.99. Theotaministeriön hallinnon tulot
12.27.20. Tulot eräiden omistusten myynnistä ja rajoitusten purkamisesta
12.27.99. Puolustusministeriön hallinnon tulot
12.39.04. Sisäministeriön määrättyjen perusteiden mukaisesti
12.99.10. Muut sekalaiset tulot

3.3.03.01.1 Ounkorot, pääomienpalautukset ja osakkeiden myyntitulot

Tuloarvionnit yhteensä

Özellikle, hareketin ve iletişim hareketi, tümü ile hareketin ve

24. Ulkoasiainministeriön hallinnola

24.01.29	Ulkosaministerin talousosaston eräpäätösmenet (A)	24.01.29	Ulkosaministerin
24.10.10	Sotilaskomennustaloudenopettajanopetus (A)	24.10.20	Ulkosaministerin
24.10.20.01	Ennen tanssileikkokoulun koulutusta	24.10.20.01	Ennen tanssileikkokoulun koulutusta
24.10.20.01	Ulkosaministerin talousosaston	24.10.20.01	Ulkosaministerin talousosaston
24.10.20.04	Sotilaskomennustaloudenopettajanopetus (A)	24.10.20.04	Sotilaskomennustaloudenopettajanopetus (A)
24.10.20.01	Ulkosaministerin talousosaston	24.10.20.01	Ulkosaministerin talousosaston
24.10.20.06	Sotilaskomennustaloudenopettajanopetus (A)	24.10.20.06	Sotilaskomennustaloudenopettajanopetus (A)
24.10.20.08	Sotilaskomennustaloudenopettajanopetus (A)	24.10.20.08	Sotilaskomennustaloudenopettajanopetus (A)
24.10.20.09	Ulkosaministerin talousosaston	24.10.20.09	Ulkosaministerin talousosaston
24.10.20.10	Ulkosaministerin talousosaston	24.10.20.10	Ulkosaministerin talousosaston
24.10.20.11	Ulkosaministerin talousosaston	24.10.20.11	Ulkosaministerin talousosaston
24.10.20.12	Ulkosaministerin talousosaston	24.10.20.12	Ulkosaministerin talousosaston
24.10.20.13	Ulkosaministerin talousosaston	24.10.20.13	Ulkosaministerin talousosaston
24.10.20.14	Ulkosaministerin talousosaston	24.10.20.14	Ulkosaministerin talousosaston
24.10.20.15	Ulkosaministerin talousosaston	24.10.20.15	Ulkosaministerin talousosaston
24.10.20.16	Ulkosaministerin talousosaston	24.10.20.16	Ulkosaministerin talousosaston
24.10.20.17	Ulkosaministerin talousosaston	24.10.20.17	Ulkosaministerin talousosaston
24.10.20.18	Ulkosaministerin talousosaston	24.10.20.18	Ulkosaministerin talousosaston
24.10.20.19	Ulkosaministerin talousosaston	24.10.20.19	Ulkosaministerin talousosaston

27.10.18. Pohturumateriaalihakinnat (S3V)

27.10.18.1.01. Pohturuvuomien materiaalin kehittäminen (PVEH 2009) - tilausvaltuus (KPY)	427 561 000,00	469 563 000	250 399 746,16	219 163 253,84	469 563 000,00	0,00	333 916 351,04	803 479 351,04	460 333 802,38	287 697 446,04
27.10.18.1.02. Pohturuvuomien materiaalin kehittäminen (PVEH 2010) - tilausvaltuus (KPY)	121 952 000,00	48 710 000	5 411 547,17	43 298 452,83	48 710 000,00	0,00	68 068 800,06	116 778 800,06	56 935 117,52	59 818 274,51
27.10.18.1.03. Tekninen tutkimus, tuotekehitys ja hankkeidenvaltuus 2010 (TTK-PROTO 2010) - tilausvaltuus (KPY)	15 050 000,00	4 280 000	1 355 225,91	3 024 774,09	4 280 000,00	0,00	22 811 485,47	27 091 485,47	7 699 275,30	5 247 784,44
27.10.18.1.04. Pohturuvuomien materiaalin kehittäminen (PVEH 2011) - tilausvaltuus (KPY)	2 860 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	4 109 758,74	4 109 758,74	557 962,87	860 000,00
27.10.18.1.05. Pohturuvuomien materiaalin kehittäminen (PVEH 2012) - tilausvaltuus (KPY)	35 900 000,00	22 531 000	10 552 778,91	11 978 221,09	22 531 000,00	0,00	24 559 170,37	46 890 170,37	22 538 266,86	24 047 784,20
27.10.18.1.07. Valmiusryhmien varustaminen (VYV1) -tilausvaltuus (KPY)	122 753 000,00	95 983 000	67 084 101,61	28 898 898,39	95 983 000,00	0,00	81 147 662,12	177 130 662,12	135 540 199,87	41 581 396,40
27.10.18.1.08. Tekninen tutkimus, tuotekehitys ja hankkeidenvaltuus 2013 (TTK-PROTO 2013) - tilausvaltuus (KPY)	9 302 000,00	4 839 000	700 000,00	4 139 000,00	4 839 000,00	0,00	3 427 561,30	8 266 561,30	3 070 405,82	5 189 451,73
27.10.18.1.09. Pohturuvuomien materiaalin kehittäminen (PVEH 2014) - tilausvaltuus (KPY)	50 300 000,00	100 700 000	76 099 727,57	24 600 272,43	100 700 000,00	0,00	30 157 874,27	130 857 874,27	94 019 737,74	34 838 136,53
27.10.18.1.14. Hallikopterin huolto- ja tukemisyksiköiden kehittäminen (H1H) - tilausvaltuus (KPY)	1 560 000,00	580 000	2,87	579 997,03	580 000,00	0,00	2 268 323,39	2 848 323,39	1 195 354,28	1 659 708,52
27.10.18.1.24. Pohturuvuomien materiaalin kehittäminen (PVEH 2006) - tilausvaltuus (KPY)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	1 479 479,99	1 479 479,99	345 634,74	1 133 842,25
27.10.18.1.25. Pohturuvuomien materiaalin kehittäminen (PVEH 2007) - tilausvaltuus (KPY)	14 496 000,00	15 138 000	9 383 334,07	5 744 675,93	15 138 000,00	0,00	1 440 540,83	16 568 540,83	10 823 864,90	5 744 675,93
27.10.18.1.27. Pohturuvuomien materiaalin kehittäminen (PVEH 2008) - tilausvaltuus (KPY)	8 827 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	2 122 628,00	2 122 628,00	2 122 628,00	0,00
27.10.18.1.28. Paikapöytäseuran ilmapöytäseuran muuttokäyttöä tehostaminen (PMLPC 2008) - tilausvaltuus (KPY)	1 200 000,00	0	0	0,00	0,00	0,00	1 248 360,80	1 248 360,80	1 248 360,80	0,00
27.10.18.1.40. Indeksin ja valvotuksen muokkauksen aiheuttavat menot (KPY) (EK) (enniten)	25 058 000,00	95 533 000	16 938 728,59	76 574 271,41	95 533 000,00	0,00	35 153 674,09	128 686 674,09	43 175 840,13	85 510 142,46
27.10.19. Hank.Nrk-51. koneiden modifiointi (S3V)	0,00	4 000 000	3 736 995,00	263 005,00	4 000 000,00	0,00	0,00	4 000 000,00	3 736 995,00	263 005,00
27.10.19. Hank.Nrk-51. koneiden modifiointi	0,00	4 000 000	3 736 995,00	263 005,00	4 000 000,00	0,00	0,00	4 000 000,00	3 736 995,00	263 005,00

27.30.20.01	27.30.20.02	27.30.20.03	27.30.20.04	27.30.20.05	27.30.20.06	27.30.20.07	27.30.20.08	27.30.20.09	27.30.20.10	27.30.20.11	27.30.20.12	27.30.20.13	27.30.20.14	27.30.20.15	27.30.20.16	27.30.20.17	27.30.20.18	27.30.20.19	27.30.20.20	27.30.20.21	27.30.20.22	27.30.20.23	27.30.20.24	27.30.20.25	27.30.20.26	27.30.20.27	27.30.20.28	27.30.20.29	27.30.20.30	27.30.20.31	27.30.20.32	27.30.20.33	27.30.20.34	27.30.20.35	27.30.20.36	27.30.20.37	27.30.20.38	27.30.20.39	27.30.20.40	27.30.20.41	27.30.20.42	27.30.20.43	27.30.20.44	27.30.20.45	27.30.20.46	27.30.20.47	27.30.20.48	27.30.20.49	27.30.20.50	27.30.20.51	27.30.20.52	27.30.20.53	27.30.20.54	27.30.20.55	27.30.20.56	27.30.20.57	27.30.20.58	27.30.20.59	27.30.20.60	27.30.20.61	27.30.20.62	27.30.20.63	27.30.20.64	27.30.20.65	27.30.20.66	27.30.20.67	27.30.20.68	27.30.20.69	27.30.20.70	27.30.20.71	27.30.20.72	27.30.20.73	27.30.20.74	27.30.20.75	27.30.20.76	27.30.20.77	27.30.20.78	27.30.20.79	27.30.20.80	27.30.20.81	27.30.20.82	27.30.20.83	27.30.20.84	27.30.20.85	27.30.20.86	27.30.20.87	27.30.20.88	27.30.20.89	27.30.20.90	27.30.20.91	27.30.20.92	27.30.20.93	27.30.20.94	27.30.20.95	27.30.20.96	27.30.20.97	27.30.20.98	27.30.20.99	27.30.20.100	27.30.20.101	27.30.20.102	27.30.20.103	27.30.20.104	27.30.20.105	27.30.20.106	27.30.20.107	27.30.20.108	27.30.20.109	27.30.20.110	27.30.20.111	27.30.20.112	27.30.20.113	27.30.20.114	27.30.20.115	27.30.20.116	27.30.20.117	27.30.20.118	27.30.20.119	27.30.20.120	27.30.20.121	27.30.20.122	27.30.20.123	27.30.20.124	27.30.20.125	27.30.20.126	27.30.20.127	27.30.20.128	27.30.20.129	27.30.20.130	27.30.20.131	27.30.20.132	27.30.20.133	27.30.20.134	27.30.20.135	27.30.20.136	27.30.20.137	27.30.20.138	27.30.20.139	27.30.20.140	27.30.20.141	27.30.20.142	27.30.20.143	27.30.20.144	27.30.20.145	27.30.20.146	27.30.20.147	27.30.20.148	27.30.20.149	27.30.20.150	27.30.20.151	27.30.20.152	27.30.20.153	27.30.20.154	27.30.20.155	27.30.20.156	27.30.20.157	27.30.20.158	27.30.20.159	27.30.20.160	27.30.20.161	27.30.20.162	27.30.20.163	27.30.20.164	27.30.20.165	27.30.20.166	27.30.20.167	27.30.20.168	27.30.20.169	27.30.20.170	27.30.20.171	27.30.20.172	27.30.20.173	27.30.20.174	27.30.20.175	27.30.20.176	27.30.20.177	27.30.20.178	27.30.20.179	27.30.20.180	27.30.20.181	27.30.20.182	27.30.20.183	27.30.20.184	27.30.20.185	27.30.20.186	27.30.20.187	27.30.20.188	27.30.20.189	27.30.20.190	27.30.20.191	27.30.20.192	27.30.20.193	27.30.20.194	27.30.20.195	27.30.20.196	27.30.20.197	27.30.20.198	27.30.20.199	27.30.20.200	27.30.20.201	27.30.20.202	27.30.20.203	27.30.20.204	27.30.20.205	27.30.20.206	27.30.20.207	27.30.20.208	27.30.20.209	27.30.20.210	27.30.20.211	27.30.20.212	27.30.20.213	27.30.20.214	27.30.20.215	27.30.20.216	27.30.20.217	27.30.20.218	27.30.20.219	27.30.20.220	27.30.20.221	27.30.20.222	27.30.20.223	27.30.20.224	27.30.20.225	27.30.20.226	27.30.20.227	27.30.20.228	27.30.20.229	27.30.20.230	27.30.20.231	27.30.20.232	27.30.20.233	27.30.20.234	27.30.20.235	27.30.20.236	27.30.20.237	27.30.20.238	27.30.20.239	27.30.20.240	27.30.20.241	27.30.20.242	27.30.20.243	27.30.20.244	27.30.20.245	27.30.20.246
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

3. TUOTTO- JA KULULASKELMA

PUOLUSTUSVOIMIEN TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2015 - 31.12.2015		1.1.2014 - 31.12.2014	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	2 859 365,74		1 764 184,57	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	26 528 163,92		22 949 208,77	
Muut toiminnan tuotot	<u>22 034 938,11</u>	51 422 467,77	<u>16 823 871,76</u>	41 537 265,10
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	284 225 695,08		317 456 156,42	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-69 576 553,14		-4 238 072,79	
Henkilöstökulut	889 606 272,64		949 190 874,97	
Vuokrat	182 392 904,00		176 223 728,39	
Palvelujen ostot	682 740 231,38		636 164 582,33	
Muut kulut	349 460 677,61		406 334 792,15	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-5 631 629,62		-4 711 988,19	
Poistot	43 278 202,45		59 811 692,88	
Sisäiset kulut	<u>1 900 985,16</u>	<u>-2 358 396 785,56</u>	<u>396 247,65</u>	<u>-2 536 628 013,81</u>
JÄÄMÄ I		-2 306 974 317,79		-2 495 090 748,71
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	-200 253,50		88 826,71	
Rahoituskulut	<u>196 828,42</u>	-3 425,08	<u>156 603,35</u>	245 430,06
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	-4 315 227,71		-3 714 375,62	
Satunnaiset kulut	<u>-1 133 413,69</u>	-3 181 814,02	<u>-1 110 099,84</u>	-2 604 275,78
JÄÄMÄ II		-2 303 789 078,69		-2 492 731 902,99
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	169 791,78		150 429,28	
Siirrot talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoille	<u>0,00</u>	<u>-169 791,78</u>	<u>0,00</u>	<u>-150 429,28</u>
JÄÄMÄ III		-2 303 958 870,47		-2 492 882 332,27
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	31 146 591,52		16 332 763,78	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-282 265 958,53</u>	<u>-251 119 367,01</u>	<u>-271 128 902,89</u>	<u>-254 796 139,11</u>
TILIKAUDEN KULUJÄÄMÄ		<u>2 555 078 237,48</u>		<u>2 747 678 471,38</u>

4. TASE

PUOLUSTUSVOIMIEN TASE

	31.12.2015		31.12.2014	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET Sijoitukset				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Tutkimus- ja kehittämismenot	1 591,33		15 024,54	
Aineettomat oikeudet	20 521 201,02		23 806 223,48	
Muut pitkävaikutteiset menot	831 971,04		1 265 208,09	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>60 000,00</u>	21 414 763,39	<u>60 000,00</u>	25 146 456,11
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennukset	971 350,00		1 053 466,19	
Rakennelmat	17 873 767,80		14 574 318,46	
Rakenteet	774 901,76		785 664,71	
Koneet ja laitteet	204 507 387,04		199 161 658,57	
Kaluksheet	266 308,73		369 116,08	
Muut aineelliset hyödykkeet	205 540,14		219 825,41	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>9 729 341,99</u>	234 328 597,46	<u>6 415 712,37</u>	222 579 761,79
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET Sijoitukset				
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>124 761,69</u>	<u>124 761,69</u>
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET Sijoitukset YHTEENSÄ		255 743 360,85		247 850 979,59
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMASUUS				
Aineet ja tarvikkeet	<u>409 416 767,43</u>	409 416 767,43	<u>421 918 552,99</u>	421 918 552,99
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	<u>1 341 658,49</u>	1 341 658,49	<u>342 332,53</u>	342 332,53
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	4 974 786,11		2 905 610,41	
Siirtosaamiset	142 519,95		129 909,38	
Muut lyhytaikaiset saamiset	708 019,86		211 535,00	
Ennakkomaksut	<u>307 249 044,50</u>	313 074 370,42	<u>283 091 387,95</u>	286 338 442,74
RAHOITUSOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT LYHYTAIKAISET Sijoitukset				
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	323 336,20		403 292,63	
Kirjanpitoyksikön menotilit	0,00		3 851,38	
Muut pankkitilit	2 503,54		49 804,33	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>0,00</u>	<u>325 839,74</u>	<u>0,00</u>	<u>456 948,34</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		724 158 636,08		709 056 276,60
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>979 901 996,93</u>		<u>956 907 256,19</u>

	31.12.2015		31.12.2014
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
VALTION PÄÄOMA			
Valtion pääoma 1.1.1998	81 387 757,35		81 387 757,35
Edellisten tilikausien pääoman muutos	524 155 529,46		635 359 068,70
Pääoman siirrot	2 602 057 109,77		2 636 474 932,14
Tilikauden tuotto-/kulujaäämä	<u>-2 555 078 237,48</u>	652 522 159,10	<u>-2 747 678 471,38</u>
			605 543 286,81
VIERAS PÄÄOMA			
LYHYTAIKAINEN			
Saadut ennakot	80 010,44		0,00
Ostovelat	98 448 051,20		120 688 990,41
Kirjanpitoyksikköjen väliset tilitykset	19 615 912,16		20 706 217,54
Edelleen tilitettävät erät	20 695 812,74		23 802 214,10
Siirtovelat	187 576 346,08		185 357 159,50
Muut lyhytaikaiset velat	<u>963 705,21</u>	<u>327 379 837,83</u>	<u>809 387,83</u>
			<u>351 363 969,38</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		327 379 837,83	351 363 969,38
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>979 901 996,93</u>	<u>956 907 256,19</u>

5. LIITETIEDOT

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen

Vuoden 2015 puolustusministeriön hallinnonalan talousarvion tilijaottelussa osoitettiin Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikölle momentin 27.10.19 ”Hawk Mk 51 -koneiden modifiointi (S 3 v)” määrärahaa 4,0 milj. euroa. Valtiovarainministeriö osoitti päätöksellään 16.6.2015 Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikölle vuoden 2014 talousarvion momentille 4.14.28.60.12 ”Osaamisen kehittäminen (S 2 v)” määrärahaa 991 129,23 euroa. Valtiovarainministeriö osoitti päätöksellään 16.12.2015 Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikölle vuoden 2014 talousarvion momentille 4.14.28.70.01 ”Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen (S 3 v)” määrärahaa 300 000 euroa ja vuoden 2015 momentin 28.70.04 ”Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen tietojärjestelmien tietoturva ja varautuminen (S 3 v)” määrärahaa 1,8 milj. euroa.

Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikössä on käytäntönä, että valuuttamääräiset liiketapahtumat merkitään kirjanpitoon Suomen rahaksi muutettuina pääsääntöisesti tapahtumapäivän mukaiseen kurssiin. Jos kurssissa on tapahtunut muutos tapahtumapäivän ja maksupäivän välisenä aikana, realisoitunut kurssiero käsitellään maksun yhteydessä menon tai tulon oikaisueränä maksuun perustuen.

Alla olevassa taulukossa on esitetty ostovelkojen osalta erot, jotka syntyvät edellä mainitun käytännön ja sen välillä, jos arvostuksessa käytettäisiin vuoden viimeisen päivän mukaista kurssia.

Summa tapahtuma- valuuttana		Summa yritys- valuuttana ^a		Kurssi 31.12.2015	Arvostusero ^{a, b}	
-16 738,85	CHF	-15 390,33	EUR	1,08460	-42,87	EUR
-1 822,80	DKK	-244,33	EUR	7,46290	0,08	EUR
-311 874,44	GBP	-434 143,57	EUR	0,74005	12 720,10	EUR
-48 888,00	SEK	-5 318,16	EUR	9,15670	-20,88	EUR
-4 268 877,95	USD	-3 909 765,29	EUR	1,09520	11 958,55	EUR
Yhteensä					24 614,98	EUR

¹⁾ Arvostus tapahtumapäivän mukaiseen kurssiin
²⁾ Tapahtumapäivän ja vuoden viimeisen päivän kurssien mukaisten arvostusten välinen erotus
³⁾ Negatiivinen etumerkki tarkoittaa sitä, että velan määrä tilinpäätöksessä tulisi olla yritysvaluuttana suurempi

Tilinpäätöksessä ei ole avoinna muita kuin Suomen rahan määräisiä myyntisaatavia.

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja –menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen

Vaihto-omaisuuden arvostamisessa noudatettiin edelleen erillistä arvostussuunnitelmaa, joka päivitettiin vastaamaan puolustusvoimauudistuksen mukaista organisaatorakennetta. Lisäksi arvostussuunnitelmassa määriteltiin Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikölle yksi yhteinen arvostusprosentti aikaisempien tulosityksikkökohtaisten prosenttien sijaan.

Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvoiton tietojen kanssa

Valtioneuvoston yleisistunnon päätöksen (pöytäkirja 7/2015 - 5.2.2015) nojalla tehty Puolustusvoimien ja Suomen Erillisverkot Oy:n välinen omaisuuden siirtosopimus toimeenpantiin puolustusministeriön talousyksikön kanssa tehtyjen kirjanpidollisia toimenpiteitä koskevien linjausten mukaisesti. Niiden sisältöä käsiteltiin Valtiokonttorin kanssa. Siirtosopimuksen mukainen omaisuus ja lomapalkkavelka luovutettiin hallinnan siirtona valtioneuvoston kanslialle.

Puolustusvoimien hallussa olleet Suomen valtion omistamat osakkeet ja osuudet siirrettiin kokonaisuudessaan Valtiokonttorille valtiovarainministeriön linjauksen mukaisesti.

Teknisten ongelmien takia osa tammikuussa käsitellyistä vuoden 2015 ostolaskuista kirjautui tammikuun 2016 kirjanpitoon. Väärälle vuodelle kohdistuneet erät oikaistiin siirtovelkojen kautta vuoden 2015 kirjanpitoon.

Puolustusvoimauudistuksessa 1.1.2015 lukien perustettuun Puolustusvoimien palvelukeskukseen on keskitetty kirjanpitoyksikön vastuulla oleva pääkirjanpito, mikä on yhdenmukaistanut ulkoisten ja sisäisten tililuokkien kirjauskäytäntöjä.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2015	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
12.27.20. Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojaltimaksuista (nettob)					
Bruttotulot	5 843 224,54	4 915 000,00	9 207 017,92	4 292 017,92	187 %
Bruttomenot	5 825 224,54	4 897 000,00	9 189 017,92	4 292 017,92	188 %
Nettotulot	18 000,00	18 000,00	18 000,00	0,00	100 %
27.10.01 Puolustusvoimien toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)					
Bruttomenot	1 893 837 063,54	1 866 594 000,00	1 763 692 969,57	1 873 188 924,73	1 886 151 083,72
Bruttotulot	30 578 063,54	27 654 000,00	34 248 924,73	34 248 924,73	34 248 924,73
Nettomenot	1 863 259 000,00	1 838 940 000,00	1 729 444 044,84	1 838 940 000,00	1 851 902 158,99
27.30.95 Kurssivaihtelut (nettob) (arviomääräraha)					
Bruttomenot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruttotulot	5 950,07	0,00	134 671,36	134 671,36	144 671,36
Nettomenot	-5 950,07	10 000,00	-134 671,36	-134 671,36	109 495 955,1
Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot					
			Edellisiltä vuosilta siirtynneet	Käytettävissä vuonna 2015	Käyttö vuonna 2015 (pl. peruutukset)
			127 103 857,75	1 966 043 857,75	1 851 902 158,99

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksiköllä ei ole vuonna 2015 ollut talousarvioasetuksen 66 h §:n 3 kohdan mukaisia arviomäärärahojen ylityksiä.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Päälukon ja tilijaoittelun numero ja nimi. Tilijaoittelut eritellään myöntämisvuosittain.		Peruutettu Tilijaoittelu	Yhteensä
27. Puolustusministeriön hallinnonala			
Vuosi 2013			55 448 102,62
27.10.18.1.01.	Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2009) - tilausvaltuus (KPY)	5 410,03	
27.10.18.1.02.	Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2010) - tilausvaltuus (KPY)	14 144 425,73	
27.10.18.1.03.	Tekninen tutkimus, tuotekehitys ja hankevalmistelu 2010 (TTK-PROTO 2010) - tilausvaltuus (KPY)	10 667,89	
27.10.18.1.04.	Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2011) - tilausvaltuus (KPY)	2 691 795,87	
27.10.18.1.05.	Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2012) - tilausvaltuus (KPY)	284 119,31	
27.10.18.1.06.	Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2013) - tilausvaltuus (KPY)	9 065,85	
27.10.18.1.08.	Tekninen tutkimus, tuotekehitys ja hankevalmistelu 2013 (TTK-PROTO 2013) - tilausvaltuus (KPY)	6 703,75	
27.10.18.1.14.	Helikopterien huolto- ja tukentumisjärjestelmien kehittäminen (HTH) - tilausvaltuus (KPY)	13 280,59	
27.10.18.1.24.	Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2006) - tilausvaltuus (KPY)	38 281 942,10	
27.10.18.2.	Muut puolustusmateriaalihankinnat (EK) (enintään)	691,50	
			4 645 743,60
Vuosi 2014			
27.10.01.3.	Sotainvalideille ja sotaveteraaneille, maanpuolustustyölle, partiolaistointiaan sekä merkittävälle urheilutapahtumille suoritettavien liiketaloudellisiin perustein hinnoitellun maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen (EK) (enintään)	19 000,00	
27.10.01.4.	Materiaalikunnossapidon kumppanuuden laajentamiseen liittyvistä eläkevakuutusmaksuista puolustusvoimille aiheutuvat menot (EK) (enintään)	1 882 078,00	
27.10.01.6.	Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (EK)	1 145 308,20	
27.10.01.6.28.	Vuoden 2011 toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)	10 455,32	
27.10.01.6.31.	Ilmatorjuntajärjestelmien huolto- ja ylläpitotilausvaltuus (KPY)	701 762,89	
27.10.01.6.32.	Vuoden 2013 toimintamenojen tilausvaltuus (KPY) (2014)	886 288,19	
27.10.01.6.35.	KASI-järjestelmän ylläpito - tilausvaltuus (KPY)	851,00	

Paaluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.

Peruutettu		Yhteensä
Tilijaottelu		
Paaluokat yhteensä		
Vuosi 2013		55 448 102,62
Vuosi 2014		4 645 743,60

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2015	2014
Henkilöstökulut	714 502 257,24	751 851 054,16
Palkat ja palkkiot	717 526 270,69	748 647 185,62
Tulosperusteiset erät	4 244,80	2 066,56
Lomapalkkavelan muutos	-3 028 258,25	3 201 801,98
Henkilösivukulut	175 104 015,40	197 339 820,81
Eläkekulut	158 055 048,77	176 378 034,21
Muut henkilösivukulut	17 048 966,63	20 961 786,60
Yhteensä	889 606 272,64	949 190 874,97
Johdon palkat ja palkkiot, josta	4 643 033,83	2 916 202,93
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	149 575,11	15 721,34
Johito	70 828,66	11 808,14
Muu henkilöstö	78 746,45	3 913,20

Palkat ja palkkiot sisältävät palkkioita 3 165 869,17 euroa (4 081 749,27 euroa). Lisäksi palkat ja palkkiot sisältävät reservilaisille maksettuja palkkoja 6 127 790,35 euroa (1 870 180,65 euroa), asevelvollisille maksettuja päivärahoja 38 579 311,60 euroa (37 831 696,88 euroa) sekä kriisinhallintahenkilöstölle maksettuja päivärahoja 12 216 484,80 euroa (13 262 074,29 euroa).

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto % ¹⁾	Jäännösarvo € tai %
11. Aineettomat hyödykkeet				
Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	5	20	0
Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	5	20	0
Ostetut atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5	20	0
Patenttioikeudet	Tasapoisto	10	10	0
Tekijänoikeudet	Tasapoisto	10	10	0
Liittymismaksut	Tasapoisto	10	10	0
Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	10	10	0
Itsevalmistetut atk-ohjelmat	Tasapoisto	5	20	0
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5	20	0
Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuudet	-	-	-	-
12. Aineelliset hyödykkeet				
Rakennukset	Tasapoisto	20	5	0
Rakennelmat	Tasapoisto	10	10	0
Muut rakenteet	Tasapoisto	10	10	0
Autot ja muut maajulketusvälineet	Tasapoisto	5	20	0
Laivat ja muut vesikuljetusvälineet				
Alukset ja raskaat vesikuljetusvälineet	Tasapoisto	15	6,7	0
Pienveneet ja kevyet vesikuljetusvälineet	Tasapoisto	5	20	0
Lentokoneet ja muut ilmakuljetusvälineet	Tasapoisto	20	5	0
Raskaat työkoneet (käyttöaika yli 10 vuotta	Tasapoisto	15	6,7	0
Kevyet työkoneet (käyttöaika alle 10 vuotta	Tasapoisto	10	10	0
Atk-laitteet ja niiden ohjelmat	Tasapoisto	3	33,3	0
Toimistokoneet ja -laitteet	Tasapoisto	5	20	0
Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	Tasapoisto	5	20	0
Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0
Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	Tasapoisto	10	10	0
Muut tutkimuslaitteet				
Mittalaitteet	Tasapoisto	5	20	0
Muut tutkimuslaitteet	Tasapoisto	10	10	0

Muut koneet ja laitteet

Simulaattorit	Tasapoisto	20	5	0
Lennonvarmistuslaitteet	Tasapoisto	15	6,7	0
Muut koneet ja laitteet (Käyttöaika yli 5 vu	Tasapoisto	10	10	0
Muut koneet ja laitteet (Käyttöaika alle 5 vu	Tasapoisto	5	20	0
Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	Tasapoisto	10	10	0
Muut kalusteet	Tasapoisto	10	10	0
Taide-esineet	-	-	-	-
Muut aineelliset hyödykkeet	Tasapoisto	10	10	0
Keskeneräiset aineelliset käyttöomaisuushan	-	-	-	-

13: Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Osuudet	-	-	-	-
Osakkeet	-	-	-	-

¹⁾ Jos kyseessä on substanssipoisto, sarakkeeseen merkitään - .

Hankinnasta aiheutuva meno kirjataan hankintatilikauden kuluksi, mikäli kyseessä on lyhytvaikutteinen hankinta. Mikäli kyseessä on pitkävaikutteinen tuotantomontekijä, niin sen hankintameno on valtion talousarviosta annettun asetuksen 66 g §:n mukaan aktivoitava luonteensa mukaisesti. Poistomenettelyssä noudatetaan Puolustusvoimat-tilivirastossa seuraavia sääntöjä 1. Poistomenettelyn alarajana on yhden vuoden taloudellinen pitoaika. Tätä lyhyempiävaikutteisimmat tuotantomontekijät kirjataan kokonaisuudessaan hankintatilikauden kuluksi. 2. Poistomenettelyn alarajana on 10.000 euron arvonnalisäveroton hankintameno. Tätä alaisemmat tuotantomontekijöiden hankintamenot kirjataan kokonaisuudessa hankintatilikauden kuluksi.

Taide-esineiden osalta noudatetaan 10.000 euron aktivointirajaa. Tätä alaisemmat taide-esineiden hankintamenot kirjataan kokonaisuudessa hankintatilikauden kuluksi. Osakkeiden ja osuuksien osalta ei noudateta 10.000 euron aktivointirajaa, vaan kaikki osakkeet ja osuudet aktivoidaan taseeseen riippumatta niiden hankintamenosta. Käyttöomaisuuden perusparannusmenoina käsitellään sellaiset menot, jotka lisäävät olennaisesti hyödykkeen tuotantokykyä. Tällaiset perusparannusmenot merkitään käyttöomaisuuden alkuperäisen hankintamenon lisäykseksi. Sellaiset perusparannusmenot, joilla ei lisätä käyttöomaisuuden tuotantokykyä kirjataan korjaus- ja kunnossapitomenoina suoraan hankintatilikauden kuluksi.

Käyttöomaisuuskohde pidetään käyttöomaisuuskirjanpidossa niin kauan kuin sen vaikutusaika jatkuu, vaikka sen koko hankintameno olisi jo kirjattu poistoina kuluksi. Omaisuuden ilmaisuvoituksen tai tuhoutumisen yhteydessä mahdollinen jäljellä oleva menojaänns poistetaan kokonaan. Myynnin yhteydessä tehdään viimeinen poisto omaisuuden viimeiseltä käyttökuukaudesta, jonka jälkeen jäljelle jäävä menojaänns kirjataan myyntivoittojen tai tappioiden tilin oikaisuksi.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 7: Kansallisa- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet			Yhteensä	
	110. Perustamis- ja järjestelymenot	111. Tutkimus- ja kehittäminenmenot	112. Aineettomat oikeudet	114. Muut pitkävaikutteiset menot	119. Ennakkomaksut ja keskenäiset hankinnat
Hankintameno 1.1.2015	0,00	346 405,32	58 591 216,21	7 986 247,05	60 000,00
Lisäykset	0,00	0,00	446 269,20	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	61 489,20	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2015	0,00	346 405,32	58 975 996,21	7 986 247,05	60 000,00
Kertyneet poistot 1.1.2015	0,00	331 380,78	34 784 992,73	6 721 038,96	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	53 259,05	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	13 433,21	3 723 061,51	433 237,05	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2015	0,00	344 813,99	38 454 795,19	7 154 276,01	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjaapitoarvo 31.12.2015	0,00	1 591,33	20 521 201,02	831 971,04	60 000,00

	Aineelliset hyödykkeet			Yhteensä	
	122. - 124. Rakennukset, rakennelmat ja rakenteet	125. - 127. Koneet ja laitteet sekä kalusteet	128. Muut aineelliset hyödykkeet	129. Ennakkomaksut ja keskenäiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2015	38 108 685,97	601 330 799,65	376 314,68	6 415 712,37	646 231 512,67
Lisäykset	6 347 551,09	45 439 819,47	0,00	10 238 736,22	62 026 106,78
Vähennykset	573 069,73	23 165 712,40	0,00	6 925 106,60	30 663 888,73
Hankintameno 31.12.2015	43 883 167,33	623 604 906,72	376 314,68	9 729 341,99	677 593 730,72
Kertyneet poistot 1.1.2015	21 695 236,61	401 800 025,00	156 489,27	0,00	423 651 730,88
Vähennysten kertyneet poistot	365 167,54	19 111 907,83	18 012,93	0,00	19 495 088,30
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	2 803 403,72	35 672 918,59	14 285,27	0,00	38 490 607,58
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	129 674,98	470 175,19	18 012,93	0,00	617 863,10
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2015	24 263 147,77	418 831 210,95	170 774,54	0,00	443 265 133,26
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjaapitoarvo 31.12.2015	19 620 019,56	204 773 695,77	205 540,14	9 729 341,99	234 328 597,46

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		Yhteensä
130. Käyttöomaisuusarvopaperit		
Hankintameno 1.1.2015	124 761,69	124 761,69
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	124 761,69	124 761,69
Hankintameno 31.12.2015	0,00	0,00
Kertyneet poistot 1.1.2015	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2015	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00
Kirjaapitoarvo 31.12.2015	0,00	0,00

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2015	2014	Muutos
Korot euromääräisistä saamisista	117 367,83	-51 462,27	168 830,10
Korot valuuttamääräisistä saamisista	0,29	0,00	0,29
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	82 895,86	-45 744,44	128 640,30
Osingot	0,00	8 380,00	-8 380,00
Muut rahoitustuotot	-10,48	0,00	-10,48
Rahoitustuotot yhteensä	200 253,50	-88 826,71	289 080,21
Rahoituskulut	2015	2014	Muutos
Korot euromääräisistä veloista	195 504,85	155 214,45	40 290,40
Korot valuuttamääräisistä veloista	261,41	9,46	251,95
Muut rahoituskulut	1 062,16	1 379,44	-317,28
Rahoituskulut yhteensä	196 828,42	156 603,35	40 225,07
Netto	3 425,08	-245 430,06	248 855,14

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 9: Talousarvioloudesta annetut lainat

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksiköllä ei ole vuonna 2015 ollut talousarvioasetuksen 66 h §:n 9 kohdan mukaisia viraston tai laitoksen myöntämiä varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleita lainoja.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	Kappale määrä	31.12.2015					31.12.2014	
		Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistussuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	264	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	124 761,69
Ikaalisten - Parkanon Puhelin Oy	5		0,00					2 186,45
Kimito Telefon Ab	17		0,00					8 005,81
Kokkolan Puhelin Oy	4		0,00					1 614,60
Kontiolahden Jaahalli Oy	5		0,00					8 409,40
Laitilan Puhelinosuuskunta	1		0,00					403,65
Mikkelin Puhelinyhdistys	70		0,00					34 141,80
Pohjanmaan Puhelinosuuskunta	11		0,00					4 625,17
Pohjois-Hämeen Puhelin Oy A sarja	5		0,00					2 186,45
Pohjois-Hämeen Puhelin Oy B sarja	11		0,00					4 810,19
Turun Telulaitos	39		0,00					16 398,33
Vaasan Läänin Puhelin Oy	96		0,00					41 979,84
			0,00					
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	0		0,00	0,0	0,0	0,00		0,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä			0,00	0,00	0,00	0,00		124 761,69

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksiköllä ei esitettävää liitteellä 11.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Voimassa olevat takaukset ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksiköllä ei ole vuonna 2015 ollut talousarvioasetuksen 66 b §:n 12 kohdan mukaisia myönnettyjä takauksia ja takuita

Voimassa olevat takuut ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä valuutoittain

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksiköllä ei ole vuonna 2015 ollut talousarvioasetuksen 66 b §:n 12 kohdan mukaisia myönnettyjä takauksia ja takuita valuutoittain

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve 2017	Määräraha- tarve 2018	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	202 745 542	214 710 600	214 800 000	139 100 000	139 100 000	707 710 600

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksiköllä ei ole vuonna 2015 ollut talousarvionsuostuksen 66 h §:n 12 kohdan mukaisia muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehtyjä sopimuksia ja sitoumuksia.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksiköllä ei ole vuonna 2015 ollut talousarvioasetuksen 66 h §:n 13 kohdan rahastoituvia varoja.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisällymättömät rahastoidut varat

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus	
Säätiöt			
Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi	813 100,53	820 722,86	Säätiön tarkoituksena on edistää kyvykkäiden Suomen upseereiden mahdollisuuksia tehdä ja seurata sotatieteellistä tutkimusta
Maanpuolustuksen aloitesäätiö	557 005,85	492 813,54	Säätiön tarkoituksena on edistää Suomen puolustusvoimissa toimivien ihmisten aloitteellisuutta, innovatiivisuutta ja luovuutta sekä tehtävissään että yleisten sotatieteiden, erityisesti sotatekniikan, johtamiskulttuurin, hallinnon, pedagogiikan ja sotilassosiologian aloilla.
Puolustusvoimien Tukisäätiö	7 680 649,57	7 336 287,53	Säätiön tarkoituksena on tukea maanpuolustustyötä ja maanpuolustustahtoa kohottavaa toimintaa sekä tehdä puolustusvoimat tunnetuksi yhteiskunnassamme.
Tykistökoulun tukisäätiö	176 481,35	173 253,19	Tukea maanpuolustustyötä ja sen piirissä erityisesti Tykistökoulussa tapahtuvaa tykistöllisiä tietoja ja taitoja edistävää opiskelua sekä opetus- tutkimus- ja kehittämistyötä ja julkaisutoimintaa sekä aselajien printeiden säilyttämistä ja vaalimista
Ilmavoimien kantahenkilökunnan avustussäätiö	356 159,24	358 824,82	Säätiön tarkoituksena on tukea palveluksessa olevien henkilöiden omaisia kuolemantapauksen yhteydessä.
Ilmavoimien Lapinmaja-säätiö	115 308,19	115 308,19	Säätiön tarkoituksena on ylläpitää Ilmavoimien harjoitustukikohtaa Lemmenjoella.
Ilmavoimien Tuki-säätiö.	1 907 954,70	1 915 655,60	Säätiön tarkoituksena on edistää maanpuolustustyötä ja erityisesti maamme ilmahuolustusta avustamalla taloudellisesti Ilmavoimien teknillistä ja taktillista kehitystä tarkoitettavia pyrkimyksiä ilmailutietouden-, taidon ja -pätevyyden kohottamiseksi sekä tukemalla maanpuolustuksen kehittämiseen tähtäävää tieteellistä työtä, paitsi Ilmavoimien ja sen reservin piirissä, myös ilmahuolustuksen hyväksi muutoin toimivien henkilöiden keskuudessa.
Rahastot			
Viestikoulun Stipendirahasto	581,56	1 980,25	Stipendirahaston tarkoituksena on jakaa stipendeja ja palkkioita kurssien oppilaille.

Taseen loppusummina on esitetty kaksi viimeisintä vahvistettua tilinpäätöstä

Taseen loppusummina on esitetty kaksi viimeisintä vahvistettua tilinpäätöstä

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksiköllä ei ole vuonna 2015 ollut talousarvioasetuksen 66 h §:n 15 kohdan mukaisia velan muutoksia.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksiköllä ei ole vuonna 2015 ollut talousarvioasetuksen 66 h §:n 15 kohdan mukaista velan maturiteettijakautumaa ja duraatiota

Kirjausperusteet eivät kaikilta osin ole olleet yhdenmukaiset ns. FMS-hankinnoissa Puolustusvoimien sisällä. Erät kirjataan liikekirjanpidossa osin ennakkomaksuiksi ja osin suoraan kuluiksi. Kirjausperusteita on käsitelty yhdessä puolustusministeriön ja Valtiokonttorin edustajien kanssa. Puolustusministeriö on vuoden 2016 hallinnonalan toimeenpanoasiakirjassa linjannut kirjausperusteen, jota siirrytään noudattamaan yhdenmukaisesti helmikuun 2016 kirjanpidosta lukien.

Siirretyille määrärahoille tehty sidonnat on edellisen vuoden tapaan otettu mukaan valtuuden käyttötietoihin. Puolustusvoimat on jatkanut edelleen toimenpiteitä, joilla pyritään lisäämään valtuusseurannan luotettavuutta ja läpinäkyvyyttä hyödyntäen tapahtumien valvontaa, järjestelmäkehitystä sekä toimintatapamallien koulutusta. Toimenpiteiden vaikuttavuus näkyy valtuusilmoituksella osin vasta tulevina vuosina, koska valtuusseurannan tositemaineisto on muodostunut pitkällä aikavälillä.

Liitteeseen 12 ei ole sisällytetty vuodesta 2018 lukien muonituspalveluihin liittyviä vastuita, koska sopimus muonituspalveluista Leijona Catering Oy:n kanssa päättyy vuoden 2017 lopussa eikä uutta sopimusta ole solmittu.

Keväällä 2014 Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön aloittama Valtiokonttorin valuuttakauppaprojekti laajeni vuoden 2015 aikana seitsemään uuteen valuuttaan, joita koskevat valuuttamääräiset maksuaineistot ohjattiin Valtiokonttorin valuuttatileiltä veloitttaviksi.

Puolustusvoimauudistuksessa perustettu Pääesikunnan suunnitteluosaston talussektori aloitti toimintansa 1.1.2015 lukien. Pääesikunnan suunnitteluosaston talussektori vastaa säästöjen mukaisista kirjanpitoyksikölle määräytyistä tehtävistä työjärjestyksen mukaisesti. Talussektori ohjaa Puolustusvoimien taloushallintoa ja sen sisäistä valvontaa, valtuusseurantaa ja sisäistä laskentaa. Puolustusvoimauudistuksessa perustettu Puolustusvoimien palvelukeskus aloitti toimintansa 1.1.2015 lukien. Puolustusvoimien palvelukeskuksen talous- ja matkapalveluyksikössä toteutetaan keskitettyä osto-, myynti- ja matkalaskujen asiattarkastusta ja hyväksyntää sekä kirjanpitoa. Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikkö käyttää edelleen Palkeiden palveluvalikoiman mukaisia palveluja ja laajentaa niiden käyttöä valtion konserniohjauksen mukaisesti ottaen huomioon Puolustusvoimien toiminnanohjausjärjestelmä (PVSAP) ja oma sisäinen palvelukeskus.

5. ALLEKIRJOITUS

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätös on hyväksytty.

Helsingissä 19. helmikuuta 2016

Puolustusvoimain komentaja
Kenraali

Jarmo Lindberg

Pääesikunnan päällikkö
Vara-amiraali

Kari Takanen

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä . . 2016